

ERDÉLYI GAZDA

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

Irodája: Kolozsvár, Petőfi-utca 7. szám, földszint. Telefon: 158. szám. Levélcím:
Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Petőfi-u. 7. sz. Sörgöncím: Erdélyi
Gazda, Kolozsvár. (•)

Felkéri az erdélyrészi állattenyésztő bir-
tokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik
(igás ökör, tinó, borju stb.) minőségét és
mennyiségét hozzá sürgősen bejelenteni
sziveskedjenek, mivel a királyhágón túli
uradalmak részéről

a vételre rendkívül sok megbi-
zás érkezett.

Arató és kaszálógépek, cséplőgépek, ekék és
boronák, zsákok, ponyvák, olajok stb.

legjutányosabb és legmegbízhatóbb
beszerzési forrása.

Ponyva és zsákgyar
ELSINGER M. J. és FIAI
BUDAPEST,

Alapítva 1831.
46 kiténtetés.

IV., Deák Ferenc-utca 3. szám
Angol királyné szálloda mellett.

Sörgöncím:
Elsinger Budapest.

VIZMENTES PONYVÁK ELISMERT KITÜNO, ELPUZ-
TITHATATLAN MINŐSÉGBEN

Kazal-, gép-, kocs- és repceponyvák.

Tarpaulin-
Drill-

ZSÁKOK

kender varrással
LEN VARRÁSNÉLKÜL

KARTELEN KIVÜL, LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS
VIZMENTES SÁTRAK, ESOKÖPENYEK, KENDER-TÖMLŐ.

Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. — Leggyorsabb kiszolgálás. — Minden
város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és sziveskedjék határozottan

Elsinger gyártmányt kérni. (1089.)

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
a párisi világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

Iroda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utcza 11.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!

*Tehénészetek, tejgazdasági telepek, tejszövetke-
zetek berendezése!*

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 560 első díj!!!

Évi gyártás kb. 60,000 Alfa-Laval separator.

Árjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk.

1018.

Ganz és Társa

vasöntő és gépgyár
részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darál-
lás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, ön-
működő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és

egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat,
szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detachurók-
és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és
electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepeket.
Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum móto-
rokat és locomobilokat.

1017

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve

JENNER-PASTEUR INTÉZET

Budapest, VIII. ker., Rökk Szilárd-utca 20. sz.

Az állatorvos urak gyakorlatára ajánljuk az alábbi ojtóanyagokat, melyek elősmert tudományos módszerek szerint, saját laboratóriumunkban készülnek Dr. Pertik Ottó egyetemi tanár felügyelete alatt. Az ojtóanyagok hatékonyságukra, tisztaságukra, eltarthatóságukra mindenkor előzetesen kipróbáltatnak.

Lépfene ellenes ojtóanyag

Spóravaccin
ELŐNYEI:

- Az anyag állandósága.
- Az anyag eltarthatósága.
- Az ojtóanyag tisztasága.
- A kiváló védőképesség.

Gyógyító szérum

A lépfenétől megbetegedett állatokat — idejekorán alkalmazva — megvédi a veszélytől.
Hirtelen járvány esetén alkalmazva védőojtás céljából: **szonnal immunizál.** A vész tovatérését megakadályozza.

Tuberkulin

ojtásra kész, hígított állapotban.

Árak:

Lépfene elleni védőojtás:

- 1 szarvasmarha beojtása . . . . . 24 fillér.
- 1 ló beojtása . . . . . 24 »
- 1 birka beojtása . . . . . 12 »

Lépfene szérum:

- 1 szarvasmarhára . . . . . 1 korona
- 1 lóra . . . . . 1 »
- 1 birkára . . . . . 10 fillér.

Anyagaink megrendelhetők akár nálunk, akár képviselőnkél:

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNÉL
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. SZ.
1100.

Sertés Orbáncz ellen

Szérumos ojtóanyag
ELŐNYEI:

1. A finomabb sertésfajok jobban tűrik, mint a Pasteur-féle anyagot. Nem okoz utólagos megbetegedést.
2. Előnyösen használható a 6 hónapnál idősebb sertések beojtására, amelyek különben Pasteur anyaggal kezelve kellemetlen utókövetkezményeknek vannak kitéve.

II.

Pasteur-rendszerű ojtóanyag
Alkalmos a durvább fajtákra és a 6 hónapnál fiatalabb sertések beojtására.

Gyógyító szérum

Az orbánczban megbetegedett sertéseket 1—2 óra alatt biztosan megmenti a veszélyből.

Ha meggondoljuk, hogy egy esztendő alatt közel 15,000 sertés pusztul el hazánkban, melyeket eddig nem tudunk megmenteni, minden orvos bizonyára örömmel üdvözlöi ezt az új szert, amikor csekély áron egy nemzeti vagyont mentünk meg.

OJTÓANYAG

Sercegő üszök ellen

folyékony állapotban, ojtásra készen.

Árak:

Sertésorbáncz elleni védőojtás:

- 1 sertésre való Pasteur-féle ojtóanyag 12 fill.
- 1 sertésre való szérumos ojtóanyag 50 »
- 1 kilóg . . . . . 24 »
- 1 sertésre való gyógyító szérum . . . . . 50 »

TUBERKULIN:

- 1 drb. szarvasmarha részére 2 éven alul 30 fill.
- 1 drb. » » 2 » felül 45 »
- Sercegő üszök 1 szarvasmarhára való . . . . . 20 »

Régi magyar és latin könyveket és képeket a legmagasabb áron

készpénzért vásárol

Szelinski György

cs. és kir. egyetemi könyvkereskedése és antiquariuma

WIEN, I. Stefansplatz 6.

Egyetlen és legrégebb magyar könyvkereskedés és antiquarium Bécsben.

RITKA és keresett könyvekről, régi magyar nyomtatványokról, látképekről és arcképekről szóló IX. számú könyvjegyzékünket kívántra díjtalanul és bérmentve küldjük. 1095

Háztulajdonosok figyelmébe!

Kolozsvárt 1897 óta fennálló

Bádogos műhelyemre

felhívom a háztulajdonosok és építető urak b. figyelmét, miszerint készítek:

- 1 m. fedél befedést 18. sz. vasbádogból kétszer festve . . . . . 2 k. 34 f.
- 1 m. fedél befedést 20. sz. vasbádogból kétszer festve . . . . . 2 k. 20 f.
- 1 folyó méter függő csatornát 18. sz. vasbádogból . . . . . 1 k. 40 f.
- 1 m. fedél festést . . . . . — k. 16 f.
- 1 darab fedél ablak . . . . . 5 k. — f.

Minden e szakmába vágó javításokat olesón készítek; munkámért 2 évi jótállást vállalok.

Kiváló tisztelettel

KOLOZSVÁRT,
Dézsma-utca 3.

Weisz József,
bádogos.

Olesó bádogos munkákat készít!

Olesó bádogos munkákat készít!

Olesó kávé és tea

árak:

1 kiló	Háztartási	frt 1.20
1 "	Portorico	" 1.30
1 "	Portorico	" 1.50
1 "	Cuba (finom)	" 1.70
1 "	Cuba (legfinomabb)	" 1.90
1 "	Gyöngy (finom)	" 1.50
1 "	Mocca	" 1.40
1 "	Mocca (legfinomabb)	" 1.60
1 "	Arany Jáva	" 1.40
1 "	Arany Jáva (igen fin.)	" 1.60

Különösen ajánlom naponta frissen pörkölt kávéimat.

1 kiló	vegyes pörkölt kávé	frt 1.40
1 "	finom pörkölt	" 1.60
1 "	Cuba pörkölt	" 1.80
1 "	Cuba és mocca vegyes	" 2.—

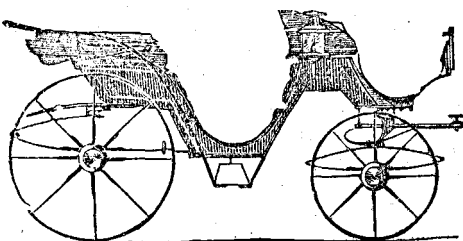
Kávéhoz csomagolható

1/4 "	Mandarin cs. kev.	frt 1.60
1/2 "	Háztartási	" 2.40
1 "	csomag törmelék	" —.30

4 1/2 kilós postaszáknál (melyben több fajta is küldhető) már vidékre is teljesen bérmentve és elvámolva küld

Balogh László

kávé- és tea-kivitelű üzlete BUDAPEST.
Főüzlet és iroda: VII., Rottenbiller-utca 12. sz.

Szeszák F. és Fia

kocsi gyártók

Kolozsvárt, Malom-utca 12. sz.

Alapított 1870.

Nagy Kocsi Raktár minden igényt kielégítőleg.
Nagy kocsi javító műhely. — Pontos kiszolgálás.

Gyárunk az egyedüli **Kolozsvárt** a hol a kocsi minden részét: **kerekes, kovács, nyerges és fényező munkát** személyes vezetésünk alatt elő állít és ez által vagyunk **a legjutányosabbak**

árban is. 1115.

Simkovits Dániel

kocsikészítő **KOLOZSVÁRT**,
Radák-utca 4. szám alatt.

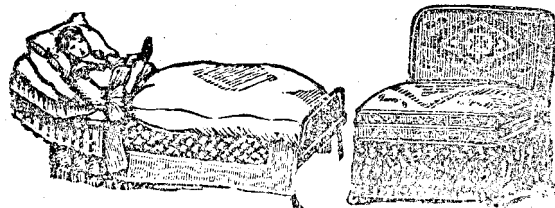
Ajánlja a nagyérdemű közönség figyelmébe:

Szilárd, csinos és jutányos K O C S I készítményeit.

Javítások és újítások gyorsan és olesón vállaltatnak. 1112.

A világhírű SCHÖBERL-ágy.

Magyar szabadalom 3011. szám.

Ejjel ágy.

Nappal 1 szék.

Minden háztartásban elegáns kis kanapé gyanánt szolgál és egy kézművelattal a legtökéletesebb rugalmas matrácóságyra változtatható át a legnehezebb és legnagyobb személyek számára is, ennél fogva minden jobb családnál kedvelt, sőt nélkülözhetetlen 23 év óta sok ezer van használatban, mert a jó fekvés a szabad lélekzést előmozdítja.

A Schöberl-ágy ára a kivitel szerint 26, 36 frt és feljebb. Szétküldés a világ **Schöberl Róbert** udvari szállító, minden részébe cs. és kir. szab. gyára által **BUDAPESTEN, Haris-bazár.** Árjegyzék kívánatra.

Óvjuk a t. c. közönséget Schöberl-ágyunk értéktelen utánzásaitól. 1134

Tyuktenyésztés

II. átdolgozott és bővített kiadás.

90 képpel. Ára 3 korona. Nélkülözhetetlen minden baromfitenyésztőnek, 200 oldalon minden kérdést részletesen leírányal és pontos utmutatást ad. Ezen új kiadás tárgyalja

az új opington tyukfajtát, az amerikai keltető gépeket és az amerikai kapanozást. Kapható 3 korona beküldése ellenében bérmentve **Hreblay Emil** állattenyésztési m. kir. felügyelőnél Budapest. VII. ker., Csömöri-ut 5. szám, II. em. 8. 1051

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 EVRE 12 KOR., 1/2 EVRE 6 KOR.,
1/4 EVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDÁTSZTI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük az előfizetési dijak beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

XIV. Tenyészállat- és gépkiallításunk. Tokaji László.	279
A tejszövetkezet kérdéséhez II. Tokaji László.	280
Tejkezelés a Székelyföldön E. Keményfi Katinka.	281
A rackagyapjú értékesítése.	282
A gyümölcsfák monilia-betegsége. II. Péter Béla	283
Néhány szó az erdélyi szarvasmarhatenyésztés irányító elvei kérdéséhez. Egy kistenyésztő.	283

Egyleti élet:

Szakosztályi ülés.	284
--------------------	-----

Vegyes közlemények

	284
--	-----

Hirdetések

90-100% csiraképes tengeri

(1002.)

ez idén ritkán fordul elő, de t. vevőim érdekében. idején gondoskodtam ily magas csiraképeségű vetőmagnak való tengeri beszerzéséről és így azon helyzetben vagyok, hogy 10 kilótól kezdve bármely mennyiségben, waggonszámra is, a következő fajtákat jutányos áron szállítom:

alsuthi, cinquantino, pignoletto, legkorábbi székely, bánáti sárgaszemű, magyar sárgaszemű, magyar fehérszemű, páduai fehérszemű, lófogú fehérszemű, lófogú sárgaszemű.

Mintákat, előnyajánlatokat kívánatra szívesen küldök.

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari magkereskedése

Budapesten.

XIV. Tenyészállat- és gépkiallításunk.

Hazarészünk gazdaközönsége előtt mindig ünnepszámbamenő nagy esemény volt: valahányszor az »E. G. E.« állattenyésztési és kiállítási szakosztálya állatkiállítást rendezett. Ujabbán, 1900. óta, e kiállítások mellett a mezőgazdasági gépkultúra is igen szép érvényesülési teret nyert, úgy, hogy most már állat- és gépkiallítás együttesen vonzza — minden második, harmadik évben — Kolozsvár falai közé Erdély gazdáit.

Nevezetes alkalmak ezek! A geografiailag még mindig egy külön egészet képező erdélyi országrész kis és nagy birtokos gazdái e kiállítások alkalmával tudnak csak úgy, olyan számban és olyan érzelmekkel összeseregleni, mint máskor sohasem. Összehozza őket a magyar mezőgazdaság legexponáltabb keleti szélső felének közügye és közérdeke; az anyagi izmosodás és gazdasági haladás iránti érzék, az összetartás, a közös jóra törekvő együttműködés szükségének érzete.

És ezek a motívumok még eddig minden kiállításkor erőnkön felüli eredményt tudtak elérni. Talán csekély számunkban szerény erőink érzetében is rejlik megárazata az erős együttműködésnek, az összetartásnak, mely e sikereket mindig meghozta a múltban és — reméljük — meg fogja hozni még fokozottabb mértékben a jövőre is!

1882., 1883., 1884., 1886., 1887., 1888. 1889., 1891., 1892., 1893., 1895., 1897. és 1900. voltak eddig azok az évek, melyek az »E. G. E.« állattenyésztési és kiállítási szakosztályának és egyben Erdély állattenyésztésének történetét — egy-egy nagyobb szabású kiállítás képében — méltó fejze-tekre osztották.

Szép és tanulságos a visszapillantás ezekre a kiállításokra. Mily kicsiny volt a kezdet! Mily szerények a méretek! És hogy nőttek évről-évre, kiállítástól kiállításig a keretek és hogy fejlődött, erősödött Erdély állattenyésztése!

Az első 1882. évi kiállításon nagy meg-erőltetéssel tudták csak összehozni a mai kiállítási díjak egyharmad összegét!

Akkor a tenyésztés felkarolásáról, az

indulás gyors és égető szükségének kérdé-
séről tanácskoztak vezető férfiaink. Ma már
tekintélyes tenyésztők és tenyészetek kel-
nek versenyre egymással.

De ne bizakodjunk el. Mert bár a ha-
ladás szemellátható, a nyereség: formában
és tartalomban, erőben és anyagban, minő-
ségben és mennyiségben — egyaránt nagy
is, még mindig óriási a mi elmaradottságunk
a királyhágóntúli állapotokkal szemben! És
a haladásban, a tökéletesedésben voltaké-
pen: nincsen határ.

Ragadjuk meg tehát az újabb alkal-
mat, mikor ismét tanúságot tehetünk te-
nyésztői tevékenységünkéről, hajlamainkról,
képességeinkről és igyekezetünkéről. Mutas-
suk be újra mindenkinek és egymásnak,
hogy mekkorát léptünk a legutóbbi bemutató
óta, hadd ismerjenek meg mások is minket
és tanuljunk mi is egymástól!

Az idén (szeptember 5., 6., 7., 8.) fog
megnyitni XIV. kiállításunk, három évi
közbeeső szünet után.

Három év, igaz, nem olyan sok idő,
hogy az azalatti gyarapodás feltűnő lehetne,
de a tenyésztő szeme észreveszi azt s tulaj-
donképpen csak ekkor tudjuk meg mégis
nagyraoszt a mások szemén keresztül azt,
hogy mily mértékben haladtunk előre, mely
eljárásaink voltak helyesek és melyek hely-
telenek és hogy mire is kell voltaképpen
kiválóan törekednünk.

Nem látom szükségét annak, hogy ez-
úttal is kiterjeszkedjen a kiállítások célsze-
rűségének és hasznának sablonos részlete-
zésére. Ezt úgyis megtettük eddig minden
kiállításunk tudtuladása és ajánlása alkal-
mával. Hogy minden egyes ilyen bemutató
mily széles perspektíváját nyitja meg a te-
nyésztői tanuláshoz, az összehasonlításnak
— azt már ma mindnyájan tudjuk. Hogy az
igyekezet és a siker véka alá rejtve nem
sokat ér, azzal is tisztában van minden
gazda.

Rátérek tehát — ezek helyett — idei
kiállításánk részleteinek, újabb változtatá-
sainak nagy vonásokban való ismertetésére,

Első helyen emlitem fel Darányi mi-
niszternek azon jóindulatát, melyből kifolyó-
lag idei kiállításunkra, a megelőző (1900.
évi) alkalom 11800 korona segélyével szem-

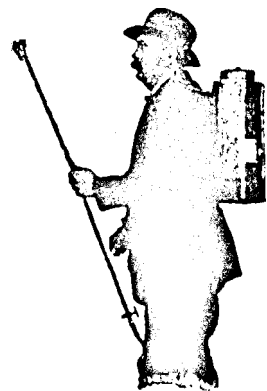
Rézgálic, sublimált kénpor, Dr. Aschenbrandt-féle bordói- és rézkénpor, raffiaháncs, juttafonál, metszőollók, ojtókések, valamint szőlőkarók beszerzése végett forduljunk

a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám,

hol a szövetkezet cégével és védjegyével ellátott legjobb szerkezetű hazai gyárt-
mányú permetező is beszerezhető.

1006

ben, 14000 korona államsegélyt folyósított. Nem állítom, hogy ezen összeg ide és e célra elég. De tekintve földmívelésügyi költségvetésünknek még mindig igen korlátozott viszonyait és hozzámérve azt az eddigi kiállításokra nyert segélyeinkhez — csak megelégedésünknek és miniszterünkkel szemben hálás köszönetünknek adhatunk kifejezést itt és ezúttal is e szép támogatásért.

Reméljük, hogy ezen anyagi segítségen kívül Ónagyméltósága — mint 1900-ban — az idén is megtisztelti majd kiállításunkat személyes megjelenésével, melyet mi értékben és hatásban minden másnemű felőbb támogatásnak fölibe helyezünk.

A szakosztály végrehajtó-bizottsága is az idén szerveztetett újra. (Rendes harmadévi új választás.) Sok buzgó tag jött be az ideai közgyűlésen. Egyik néhai nagytevékenységű alelnök (ifj. br. Zeyk József) helyét Lészai Ferencben hasonló jó erővel töltötte be a szakosztály. Ujon bevasztattak a végrehajtó bizottságba: Dózsa Endre, Gyárfás Endre, gr. Horváth T. Rudolf, Szász István, ifj. br. Wesselényi Miklós, br. Mannsberg Sándor, Raab Kálmán és Szereday Aladár.

A régi és új tagokból álló munkaképes és eleven bizottság — élén gróf Bánffy György v. b. t. t. elnökkel — mindent el fog követni a fokozott siker érdekében.

A baromfikiállítás eddig — úgyszólván — csak mellékes ága, részlete volt kiállításainknak. Pedig ez a tenyésztési ág ma már majd az összes többi között első fontosságúvá növekedett. Az ideai kiállítás az első alkalom arra, hogy ez is megfelelő tért és méltatást nyerjen. A »Baromfitenyésztők Országos Egyesülete« (Budapest), ez az ifjú, de már is hatalmas szaktestület, eléggé nem méltányolható érdeklődéssel jött segélyre e tárgyban az »E. G. E.«-nek s a kiállítás ezen osztályának országos jelleggel való rendezését magára vállalta.

A gépkiállítás rendezése az »Erdélyi Kereskedelmi Társaság« feladata leend.

Ebből a 14000 koronából 11200 korona kizárólag díjakra adatott. Tehát 1400 koronával több államdíj lesz most, mint 1900-ban volt. 2800 korona a rendezés költségeinek részbeni fedezetére szolgál.

Az 1400 korona több segélyt a rendezőség az egyes osztályok között következőképp osztotta fel:

A ló-osztály kapott belőle: 130 koronát (pénzdíjak szaporítására).

A szarvasmarha-osztály 340 koronát, a gulyabeli tenyészetek és nem gulyabeli tehének díjainak (arany és pénzdíjak) szaporítására. Ujabb beosztás szerint a gulyabeli csoportos kiállítás díjai a régi 500, 350, 250 és 150 korona díjak helyett: 500, 400, 300, 200 és 100 koronában állapították meg. Tehát négy helyett ez idén öt

és pedig jóval nagyobb díj lesz kiadható a multkor kezdeményezett gulyabeli kollektív kiállítás résztvevőinek.

A ló-osztályban — ha megnyerjük a kérelmezett állami érmek adományozását — az első díjakat nyert anyakancák, vagy mének két legjobbja közül a jobbik a díj mellé még egy állami aranyérmét és a következő 1 ezüst érmét is fog nyerni. A szarvasmarha-osztályban ugyancsak az első díjjal kitüntetett gulyabeli kollektív arany-, a második ezüst állami érmét is fog még kapni. A tenyész-bikák alosztályában szintén 1 arany és 1 ezüst érem irányoztatott elő az első két díj mellé.

A bival-osztály díjai maradnak a régié.

A sertés-osztály (eddig nem volt) díjaira 450 korona vétetett újon fel.

A baromfi-osztály díjai 380 koronával emeltettek. (A régi 435 kor. helyett 815 kor., melyet a szakosztály — saját alapjából — 1000 koronára egészített ki).

Ezen osztálynál is előirányzatba vétetett a díjak mellé 3 áll. ezüst érem kiadása.

A baromfi kiállítás díjait egyébként még az állam részére történendő tenyészanyag bevásárlásokból szerzendő % is nagyban fogja gyarapítani.

A használati lovak díj-tervezete nem változott.

A gépkiállítás díjazására szintén kértett 3 arany és 6 ezüst állami érem. Ezen osztálynál pénzdíj egyáltalán nincs is. A résztvevők rendszeresen megtalálják fáradozásuk és költségeik bő ellenértékét az ezen úton és alkalommal kötni szokott üzletekben. Kiállítási diszoklevelek és esetleg még bronz érmek fognak ezenkívül itt kiadatni.

Nem tudjuk, lesz-e elég helyünk majd e sok anyag elhelyezésére. Az érdeklődés is olyan arányokban nyilvánul, mint még egyszersem. Már eddig is több előjegyzés történt, pedig még a program tervezetét sem küldhettük (míg a miniszteri jóváhagyás le nem érkezik). Igen valószínű, hogy új épületek emelése is szükséges leend s épen ezért a bejelentések megtételére bizonyára az eddiginél korábbi terminust fog majd kitűzni a rendezőség.

Az alapos készülést és az idejében való bejelentést ezúttal különösen figyelmebe ajánljuk érdeklődő közönségünknek.

Tokaji László.

A tejszövetkezet kérdéséhez.

II.

Lapunk mult heti számában tárgyilagosan válaszoltam Bartha Miklósnak az »E. G. Egyletet« és az »E. G.«-át élesen bíráló cikkére. Erre megjött a válasz az »Ellenzék« f. évi 114-ik számában.

Mi, nézetem szerint, erre a válaszra semmiképpen sem szolgáltunk rá és ez az oka, hogy a felénk nyújtott békejobbót

olyan áron, a milyenen ajánlatott, nem fogadjuk el. Ezt pedig most már meg kell indokolnunk, mert még mindig nagy félreértés van közöttünk.

Mi vagyunk a vádlottak, legyen tehát szabad védelmünkre még egyet s mást elmondani, hogy ezek után teljes felmentést is remélhessünk.

A békejobbót azzal a magyarázattal, hogy nem szándékosan, vagyis, hogy öntudatlanul követtük volna el a nekünk felrótt nagy tiszteletlenséget, minden tiszteletünk mellett sem fogadjuk el és pedig azért nem:

a) mert annyira mi is tudunk írni, hogy csakis »szándékosan« bánthatunk meg valakit;

b) mert a nekünk tulajdonított »gőgös«, »lenéző« viselkedés, »durva«, »polemikus hang«, stb. minket nem illet;

c) mert a »mit« és »ki« históriában, ha az előtte levő sorokat is átolvassa az ember, éppen az ellenkezője foglaltatik annak — még pedig szándékosan és öntudatosan foglaltatik — mint amit Bartha Miklós állít;

d) mert akkor adott válaszukban nem a rossz szokású szakember szólalt meg, hanem éppen az a szakember, aki azt szeretné, hogy minél gyakrabban és minél többen szóljanak a közgazdasági kérdésekhez, sőt még azt sem venné zokon, ha a papok az ünnepek délutánjain erről prédikálnának.

Nincs tehát abban a válaszbán semmi ideges irigykedés, semmi rossz szokás és nem a kontárról, hanem a mesterről és bizonyos igazságokról van abban néhány őszinte szó. Hogy nem első, hanem csak második helyen jelent meg, mint második cikk (mert hiszen a »Szerkesztői üzenet« csak alcime volt), az inkább szerénységét, békülékenységét mutatja. Ezt tőle zokon venni kár volna, miután azt a helyet is öntudatosan választotta.

Igy állván a dolog mi, Bartha Miklóstól lealázó magyarázatok nélküli választ várunk. Adja-e nem-e... nem tudjuk. Ha adja szívesen fogadjuk, mint hosszas és önzetlen munkálkodásunk gyümölcsét, ha nem adja azon is megnyugszunk, hiszen ez a mi munkásságunk megszokott és állandó bére.

Ami pedig a tejszövetkezetek alakításának kérdését illeti, arra nézve egyelőre ajánljuk a lapunk mai számában felvett »Tejkezelés a Székelyföldön« című cikket Bartha Miklós figyelmébe. Álljon itt továbbá egy hivatalos jelentés, mely Kolozvármegye közgazdasági előadójához érkezett és így szól:

»Idei 40. sz. becses felhívására van szerencsém értesíteni, hogy a tejszövetkezetek felállítása iránti tervet járásombeli több tekintélyes birtokossal közöltem s azok egyhangú véleménye az, hogy egy

Kolozsvári

Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság.

1007. II.

TÖRLESZTÉSES

és közönséges jelzálogköcsönöket nyújt hosszabb, vagy rövidebb időre Kolozsvárt fekvő bérházakra és bárhol fekvő földbirtokra.

Az ügyleteket a leggyorsabban és legelőnyösebben bonyolítja le s a kölcsönöket minden levonás vagy külön díj nélkül készpénzben fizeti ki.

ilyen terv itt keresztül nem vihető, eltekintve sok más gátló körülménytől, már és főképp azért sem, mert tulajdonképeni tejgazdaságok nálunk nincsenek és tejbőségről senki sem panaszkodik, mert a *marhatenyésztés* lévén itt a *főcél*, a tejnek nagyrészt a borjút absorbeálja stb. stb.

Ez a jelentés olyan járásból érkezett, melynek területén a szarvasmarhatenyésztés nagy arányú, a gazdálkodási rendszer azonban kezdetleges s miután nyilván való, hogy ehhez a rendszerhez kell a legkisebb forgótőke és ehhez kívánatik a legkevesebb tudás és szorgalom: a nép oly szívós konok-sággal ragaszkodik hozzá, hogy még a nagyobb birtokosok sem tudnak az általános rendszer alól kijutni. Egyszerűen azért, mert nem kapnak ezen a vidéken olyan munkásokat, akik a belterjesebben és üzletszerűen kezelt gazdaságokban felmerülő teendőket végezni tudnak. Rend és tisztaság, itt alig ismert fogalmak, ezeknélkül pedig tejgazdasághoz kezdeni merész vállalkozás.

Mindaz, amit Bartha Miklós az erdélyi részű székely és román kisgazdákról a Temesben, Békésben és Csongrádban levő parasztgazdákkal párhuzamban elmond, a mi tapasztalataink szerint merőben fordítva áll, még akkor is, ha az alföldi parasztság alatt a csongrádi kubikos, vagy az elégedetlenkedő arató embereket nézzük. Pedig nem ezeket, hanem az igazi földmives gazdákat kell néznünk, mert hiszen itt is, ott is azok termelnek.

Őszintén bevaljuk, hogy a ruthén akciót sem tartjuk egészen találó hasonlatnak. Hol vegyük mi a százezreket és milliókat, a szarvasmarhatenyésztés föllendítésére és a szövetkezetek alakítására? ... Nehéz a mi helyzetünk, mert még ahhoz sem elegendők anyagi forrásaink, hogy jótanácsainkkal mindenhol ott lehessünk, ahhoz pedig éppen nincsen anyagi erőnk, hogy egyszerre a hóna alá nyulhassunk a felvetett kérdéseknek. Rendre, rendre azonban eljutunk odáig is, főleg ha többen segítségünkre jönnek és ha magát Bartha Miklóst is közbenk hozza meleg szive és őszinte ügyszere-tete, mert azt ne higgye, hogy itt a szövetkezeti ügy ellenségeit találja, nem, sőt inkább olyan munkatársakat fog találni, a kik az általános viszonyok kedvezőtlen volta miatt az ügyet a siker biztosítása előtt kockáztatnak kitenni nem akarják. Ezért hangoztattuk és hangoztatjuk mi folyton, hogy itt alapvető munkálkodásra van szükség, hogy aztán a piramis építéséhez és végül csúcsának megformálásához is hozzá foghassunk.

Miből és mire szövetkezzünk, amíg értékesíteni való feleslegünk nincs? ... Avagy szövetkezzünk csak azért, hogy legyen mégis valami felesleges körülöttünk? ... Nem,

ezt ne tegyük, ingoványra ne építsünk, hanem vizsgáljuk meg közösen a terepet és ha úgy találjuk, hogy az alkotást megbirja, akkor közös erővel fogjunk a munkához. Hiszen ez nekünk is örömünk és dicsőségünk leend.

Tokaji László.

Tejkezelés a Székelyföldön. *)

Köztudomású, hogy a Székelyföldnek különösen egyes pontjain a legelők feltörése s az általános szegénység miatt a *szarvasmarha állomány igen megfogyott*: jöllehet ez a körülmény a kisgazdák megelhetőségét, birtokuk kezelhetését, a gazdálkodást is igen nagyban akadályozza.

Ezen a bajon a székelykongresszus erre vonatkozó javaslatai alapján bizonyosan segíteni fognak. De van egy ezzel összefüggésben levő nagy baj a Székelyföldön, amely figyelemre méltó és megszüntetendő, ha azt akarjuk, hogy a marhatartás nyomán a kisgazdák háztájában jólét fakadjon.

Aminthogy más vidéken, pl. tul a Dunán, Tiszaháton, Szilágyságban stb., ahol szintén számottevő dolog a kisgazdáknál az a haszon amely a fejősmarha után nyerhető, tapasztalható ez a jólét a családban, mert amellett, hogy a háziasszony a tejhaszomból családját egészségesen táplálhatja, örökké van költő pénze a tej, tejfel, vaj, túró árából.

A haj alatt értem tehát a helytelen, czélszerűtlen kezelést.

A Székelyföld azon pontjain, ahol uradalmak, mintagazdaságok nincsenek, — már pedig igen kevés helyen vannak, — ahol tehát nem volt alkalma a népek a kül- és belterjes gazdálkodás egyes ágait elsajátítani, ott a tejkezelés körül oly eljárásokat és szokásokat tapasztalhatunk, melyek világosan mutatják e nép rendkívüli elmaradottságát, tudatlanságát s ezekből következő éhletelenségét.

Azt lehet mondani, hogy a tejkezeléshez nem értenek sigy nemhogy hasznot húznának a fejő állat után, hanem legtöbbször ráfizetnek. Az állatnak, úgyszólván, csak mint igavonónak látják hasznát s a tejet sem családjuk helyes táplálására, sem eladásképpen eléggé értékesíteni nem tudják.

Feltűnt nekem a Székelyföldön, hogy népes községekben alig tud az ember állandóan tejhez, még ritkábban tejfelhez, vagy élvezhető vajhoz jutni. Tehénturóhoz pedig egyáltalán nem, hacsak magunk meg nem vesszük a tejet, hogy megaltassuk s túróvá kezeljük.

Sokszor, ha tejet kerestet az ember, az a felelet: nem adhatok, mert dézsára gyűjtöm. Ha vaját kerestet: nem adhatok, mert még nem gyűlt elég dézsára.

Mivel a tejkezelés eme szótára merőben ismeretlen volt előttem, siettem tájékozódni, mi lehet az a dézsára gyűjtés. Tanulmányozásom s megfigyeléseim közben nemcsak arra kellett rájónnom, hogy ezek a szegény székely asszonyok a tejből hasznot húzni nem tudnak, hanem arra is, hogy tejkezelésük igen alkal-

*) A „Közleleke” május 16-i 39. számából vesszük át teljes szövegében e közérdekű, alapos helyi ismerettel és sok jóakarattal megírt közleményt, mely egyben a tejszövetkezetek kérdésében most folyó vitának alkalmából is érdekes világot vet a mi álláspontunk helyességére. Szerk.

mas arra is, miszerint a fogyasztók egészségét megtámadja, mert az őik tejkezelése valóságos miazma és bacillus-tenyésztés a mi káros hatással lehet az egészségre.

Ezt a tejkezelést akarom nagyjában ismertetni, hogy lássák illetékes helyen, mennyire szükséges ennél az elmaradott népnél a gazdasági kioktatás és nem hangsúlyozhatom eléggé: a nők gazdasági kioktatása, mert könnyen érthető dolog, hogy a kisgazda boldogulása a jó, ügyes gazdasszonytól függ nagyrésztben.

Végig és végig figyeltem én e részben minden eljárásukat s bizony semmi dicséretet sem mondhatok azokról.

Először is, — a mi a nyomorúság főoka — a *tejelő marhát is igázzák* s főképp télen igen rosszul tartják. De ahol nem igázzák, már a fejéskörüli eljárásuk is helytelen. Fejésben tudniillik semmi rendet sem tartanak. Megfigyeltem: alig van ház, ahol például a fejés idejét következetesen, rendszeresen betartanák, hanem fejnek ma egy, holnap más, holnapután megint más időben. Fejnek néha naponta kétszer, néha egyszer. Az egyszeri fejést is néha reggel, néha este végzik. Szegény állat, nem csoda, ha elromlik, teje idő előtt elapad. Akkor vesztéssel tudnak rajta. Végig néztem igen sok ilyen léptenyomon tuladott marha falusi körútját. Az állat rövid időn egészen leromlik, úgy hogy helyrehozhatatlan. Akkor vagy kikerül potomáron a faluból, vagy leütik s hopsát ülnek belőle. Aztán áldozatul megint mást szereznek s kezdődik előlről a sorvasztó kúra.

Ennek az állattartásnak aztán senki se veszi hasznát, sem az illető család, sem a pénzért fogyasztó közönség.

A „dézsára gyűjtés” abban áll, hogy van egy vajköpülő formájú faedényük letéve rendszeren a lakószobában, télen közvetlenül a kemence körül s abba naponta a mi tej a ház szükségén felül megmarad, részint forralatlanul, részint forralva beleöntögetik!

Megtörténik, hogy naponta csak pár kanálnyival szaporodik a „dézsára gyűjtés”. Ez így tart, míg az egész edény megtelik, a mi a dézsa nagysága, a marhák tejelőképessége s a házi fogyasztás mennyisége szerint különböző ideig tart. Mivel a *többség egyetlen, legfeljebb két fejős marhát tart*, legtöbbször 5—6 nap s télen sokszor két hét kell ahhoz, hogy megteljen.

Már most elképzeltető, minő vegyi átalakuláson megy keresztül ez a tejszagyalék ily hosszas idő alatt, hozzáképzelve a szoba levegőjének hőmérsékletét, a szobai légből magába vett elemeket, az edény fa voltát, gyarló befödését stb. stb.

Az edénybe töltögetett kisebb nagyobb mennyiségű tej természetesen rétegesen alszik meg és bomlik fel, mivel különböző időben töltötték az edénybe. Hozzá még a dézsa fenekére kis lyukat furnak, azt csappal ellátják, hogy a felszaporodott savóból ott kiereszt-hessenek s így hely ürülvén, fenn még tejjel pótolhassák a mennyiséget.

Végre, mikor már orrfacsaró savanyúsággá erjedt ez a zagyvalék, megköpülnek, az ő szavuk szerint: kiverik vagy zürbölnek, így mindenestől; a tejfelt le nem szedhetik, hogy abból verjék a vaját, mivelhogy a tejfel benne rétegesen van, hanem verik így az aludt-tejjel együtt.

A vaj persze így is kiválik, de tökéletle-

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérézősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

nül, azt kiszedik ebből a zagyvalékból s ami melléktermékül ott marad, azt vert-tejnek vagy savanyú tejnek nevezik s jóízűen elfogyasztják puliszkával.

Az így nyert vaj élvezhetetlen. Ők mindjárt jól meg is sózzák, valószínűleg azért, hogy az avas, kesernyés ízét elvegyék. Kioldva, ennek a vajnak fele túró savó, salak, alig egy kevés zsirtartalommal s a ma kivertnek is kész avas izé s igen rossz szaga van.

Az úgynevezett tehéntúró ezek a székeleyek aztán nem ismerik, nem állítják elő, mert nem is állíthatják ilyen kezelés mellett, mert a melléktermékük a vert tej lesz s ezt ők puliszkával felévezik. Semminemű tehéntúró edelt nem készítenek s tejes ételt az egy tejes puliszkán kívül nem használnak s így kosztjukba a tejhaszonból valami jót, változatost, táplálót nem tudnak bevinni; zöldséges főzelékek is tejfel nélküliek.

Ez a kezelés csak egyes, városokhoz közel fekvő falvakban módosul, ahol úgyszólván a vásárló közönség oktatja ki némileg az árusító asszonyokat, máskülönben általános.

Nagyon kívánatos volna tehát a székely nők gazdasági kioktatása különösen a tejkezelés terén, mert ha a gazdasági jólét más-különben fellendülne is, a mostani tudatlanságuk mellett nem sok hasznot fognak abból produkálni.

Egy pár mintagazdaság berendezése, önálló gazdasági ismétlő iskolák felállítása mellett, *tejgazdasági tanfolyamok* meghoznák a kívánt sikert.

De *népies előadásokból* is sokat okulhatnának addig is, ha például a megyei gazdasági egyesületek ilyen szakértő, de népies felolvasókat küldenének ki keblükhöz ezen tudatlan, elmaradt falvakba és meggyőzően be tudnák mutatni ezen tejkezelés káros és egészségtelen mivoltát.

En hallottam sok méhészeti, borászati, gyümölcsészeti előadást és felolvasásokat, de tejkezelésre vonatkozókat nem.

Bizonyára el sem képzelik illetékes helyen, hogy e téren szüksége volna a népnek oktatásra.

Hát sok helyt valóban nincs is szüksége mert hagyományos e tekintetben a helyes eljárás. Am a Székelyföld nagy részében nem így áll a dolog. S ez a körülmény nagyon is megszívlelendő ügyis, mint közgazdasági, ügyis mint közegészségügyi kérdés.

E. Keményfi Katinka.

A rackagyapjú értékesítése.

Az erdélyi rackabirka gyapjának értékesítése már húzamosabb idő óta érdeklődés tárgyát képezte gazdatestületeinknél is, gazdáinknál is és éppen az *Erdélyi Gazdasági Egylet* volt az, a mely a megoldási módok fölött több ízben folytatott saját kebelében eszmecsere és éppen az *Erdélyi Gazda* volt az, melynek hasábjain ez a kérdés többször és szakszerűen meg lett vitatva.

Földmivelésügyi miniszterünknek mindenre kiterjedő figyelme aztán most csakugyan az erdélyi gyapjúértékesítésre is ügyet vetett és az Erdélyi Gazdasági Egyletnek intézett leiratával közölte azokat az észrevételeket és javaslatokat, melyeket a kiváló szakértő, dr. Rodiczky Jenő tett.

Rodiczky rámutat arra, hogy a katonai kincstár részére posztót, takarókat és pokrócokat előállító gyárak tervszerűen térnek ki azon kötelezettség alól, hogy hazai gyapjút dolgozzanak föl, okul hozva föl azt, hogy a magyar juhtenyésztés nem képes a fokozottabb igényeknek megfelelő jobb minőségű gyapjút

kellő mennyiségben előállítani, újabban pedig a katonatakarók és pokrócok előállítására alkalmas hazai rackaanyag elégtelenségét hozzák föl.

Rámutat Rodiczky arra, hogy a felföld némely részein kívül a rackagyapjú főforrása Erdély, ahol az 1901-ben 2 milliónyi juhállomány túlnyomó része racka volt; de rámutat nagyon helyesen arra is, hogy: „Az erdélyi részekben általában a juhot mint pótolhatatlan házi állatot tartják ugyan, de nem tenyészítik.”

A gyapjúértékesítés mostoha sorsát így jellemzi:

„Az utána — a juhtenyésztés után — nyert termék pedig nagy árcsökkenést volt kénytelen szenvedni, ami a gazdák kedvét szegte, annál is inkább, mert a minőség az elért árban jutalmat nem látott. Nem várható és várhat pedig jutalmat azért, mert az avval kereskedő kis érdekcsoport a kolozsvári és szamosújvári gyapjú piacon minden valamely árfellendülésnek tőle telhetőleg útját állja s a helyzetet még végzetesebbé tette azon közülmény, hogy a juhok usztatásával jóformán teljesen felhagytak; holott ez a legfőbb mód volna az árú forgalmi képességének fokozására. A racka gyapjúnak most is kínálkozó piaca, mint a múltban, Svájcban, Olaszországban stb. ott azonban általában az árú mosott állapotban keresik. Ez okból közvetítő kereskedők, a kik régebben esetleg már a Brassó stb. mellett fennálló mosodákban mosathattak, most a Budapest—Ujpesti két mosógyárban kénytelenek zsirban nyírt árújokat megmosatni. Az evvel járó költséget az árú egyrészt el nem bírja, másrészt ez használhatóságának is nyilvános kárára van, miután az ilyen fajta gyapjúnak mosására az illető gyárak berendezve nincsenek. Végül pedig a fogyasztó vevőnek gyári mosásra épenséggel nincs szüksége; az ő céljainak teljesen megfelel, hogyha usztatott racka gyapjút dolgozhat föl. Racka gyapjúgyártóknak folytatott tárgyalásokból tudom, hogy ők szívesen keresnek fel az erdélyi megyéket vásárlás céljából, ha ottan háton mosott, illetve usztatott gyapjúk kivánt mennyiségben találhatnának. Hogy a háton mosott jobb minőségű árú most is számíthat vevőre, azt bizonyítja többi közt azon tény, hogy egy budapesti gyapjú ügynök Szeben környéki usztatott rackagyapjú métermázsáért 1901-ben 180 koronát fizetett, de még így sem tudott 80 q-nál többet összeszedni.”

A memorandum aztán azt javasolja, hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet

1. a gazdákat minden rendelkezésére álló eszközzel bírja rá, hogy juhaikat a jövőben usztassák és azok tenyésztesére a felször fiuomitása és a pehely szaporításával nagyobb gondot fordítsanak;

2. a régi jó hírű budapesti rackagyapjú piac visszaállítására érdekében a gazdáknál járjon közbe, hogy usztatott gyapjújukkal a budapesti aukción vegyenek részt, mert — mint a memorandum mondja — „ha sikerülne az idej juliusi aukciókra legalább 200 q jobb minőségű rackagyapjút összegyűjteni, evvel a katonai kincstár képviselőinek is mindjárt ad oculos demonstráltatnék, hogy azon állítás, mintha a jó rackaanyag Magyarországon teljesen elfogyott volna — tarthatatlan.”

3. megkísérelhetné a kigazdák árújának szövetkezeti felküldését, megvásárolva azt, vagy előleget adna arra az árverési vállalat közreműködésével.

A földmivelésügyi miniszter ezen felhívására az E. G. E. f. hó 8-án értekezletet tartott, melyen dr. Rodiczky igazgatón kívül résztvettek hazarészünk juhtenyésztői közül

Albert Dénes, br. Bánffy Ernő, gr. Bánffy György, gr. Béldi Ferenc, Fodor Ferenc, Gaál Elek, Gruner Károly, Lészai Ferenc, dr. Szentkirályi Ákos, továbbá Hreblay Emil, Pilisy Géza és Szász István állattenyésztési felügyelők.

Dr. Rodiczky újból utal a gyapjúértékesítés visszásságaira és nehézségeire. Tudatában van annak — úgy mond — hogy Erdélyben a tej a juh főhaszonvétele, de ennek a gyapjúval párhuzamosan kell haladnia, ami azonban csak akkor lesz lehető, ha az árak emelkednek. Ma Erdélyben a gyapjúárak alacsonyok, aminek oka az, hogy a gazdák a kereskedők karteljének ki vannak szolgáltatva. A fő az, hogy a fogyasztás izléséhez alkalmazkodjunk és fölkeressük a fogyasztót, mert ezzel demonstráljuk, hogy van még rackagyapjú. Az akció megkezdendő tehát az irányban, hogy a gazdák küldjék föl az árú a budapesti piacra. Az osztrák körökkel és a katonasággal szemben be kell bizonyítani, hogy van még kultivált felszörű és elég finom pelyhű curkán gyapjú. Eleinte mesterséges reklámot kell csinálni. A mosott rackagyapjú fölhozatala kissé nehéz, az igaz; de valamit kell kezdeni. Aki tehát teheti, az mosott gyapjút küldjön föl: aki nem teheti, az küldjön mosatlant. A másának az a célja, hogy a külföldi vevő is vegye a gyapjút, mert az usztatott gyapjúnál már kifizetődik a szállítás és vám. A budapesti Heller cég hajlandó lenne embert küldeni a kigazdák gyapjújának vásárlása céljából, hogy az itteni vevők monopoliumát megtörje. Javasolja, hogy:

1. A gazdák körében megindítandó a mozgalom, hogy Budapestre küldjenek föl gyapjút, ami könnyen lehet, mert a felküldött árúért 70—80% előleget kaphatnak s ott kapnak ingyen raktárt is;

2. Az E. G. E. járjon közbe, hogy a kigazda árúja is fölküldhető legyen s e célra esetleg maga is vásárolja ezt össze és létesítsen szövetkezetet.

Praktikus gazdaszemponthól szóltak a tárgyhoz br. Bánffy Ernő, Gaál Elek, Albert Dénes, Fodor Ferenc, dr. Szentkirályi Ákos s az értekezlet a dr. Rodiczky által előterjesztetteket elvben elfogadva Fodor Ferenc, Gaál Elek, Lészai Ferenc, Szász István és dr. Szentkirályi Ákos értekezleti tagokból álló bizottságot küldött ki.

A bizottság 12-iki ülésén elhatározott, hogy

1. Adatok szereztessenek be a fegyházak igazgatóságaitól aziránt, hogy az utóbbi 10 évben mily mennyiségű gyapjút mily áron szereztek be;

2. Kolozsvár város törvényhatósága szólittassék föl, hogy a brassói szabályrendelet szerint alkosson gyapjűvásári szabályrendeletet;

3. Szólittassanak föl a juhtenyésztők a budapesti aukción való részvételre.

Ez utóbbi célból az összes nagyobb juhtenyésztőknek a következő fölhívás küldetett el:

„Felhívás

az erdélyrészi juhtenyésztő gazdaközönséghez!

Az Erdélyi Gazdasági Egylet, támogatva a Nm. földmivelésügyi m. kir. miniszter és dr. Rodiczky Jenő cs. és kir. asztalnok, budapesti gyapjúminősítő int. igazgató által, elhatározta, hogy az erdélyi racka-gyapjú jobb értékesítésének céljából az idej budapesti (jul. 15 i) gyapjúaukciókra — amennyiben az érdeklődés megfelelő leend — egy nagyobb mennyiségű küldemény mosott gyapjút fog felküldeni.

Felkérjük ennél fogva az érdekelteket,

SÁRGA KRISTÓF

A legnagyobb

Férfi, női és gyermek fehérneműk és harisnyák.

Különlegességek: dus választék minden kivitelű divatos férfi és női ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kezek- és finom zsebkendőkben.

Elvállal kiházasítási vagy magán szükségre kívánt

Valódi késmárki

fehérenemű és vászonraktárában Kolozsvárt, Deák-Ferenc-u. (Belközép) 3. sz.

választékban és a legjutányosabb árban kaphatók:

Szőnyegek minden fajtában és minőségben, u. m.: szalonn-, fali-, futó-, ágyelibe-, és pamlagszőnyegek továbbá valódi Linoleum minden szélesség és nagyságban.

mindenféle fehérneműk pontos elkészítését, kitűnő szabás

lendamaszt asztalmű 25% gyári áron alól kapható.

Hazai pokróczok, utazó- és gyapju-takarók a legolcsóbbtól a legfinomabbig.

Amerikai önműködő ablak-függönyök (roletták) minden nagyságban kaphatók!

és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítottak.

1003.

hogy a mellékelt lev. lapon *f. hó 25-éig* tudassák velünk azt, hogy vajjon:

Legalább egy métermázsa vagy több (és mennyi) lehetőleg *mosott* vagy mosatlan *fehér rackagyapjút* tudnának-e és hajlandók volnának-e (és mikor) ezen célra az általunk később megjelölendő kolozsvári gyűjtőhelyre beküldeni?

A has, láb és koloncos gyapjú mellőzendő.

A szükséges zsákokat a bejelentőknek egyletünk megküldi és a beküldendő árura megfelelő előleget eszközöl,

A szállítási költség Kolozsvár—Buda-pest között:

50 q.-án alul	q.-ánként 5 K.	11 fill.
50 q.-án felül	"	3 " 92 "
Kocsirakománynál	"	2 " 34 "

Kolozsvárt, 1903. május 15.

Tisztelettel
az Erdélyi Gazdasági Egylet
elnöksége.

A bizottság f. hó 18 án újból összeült, a még szükségessé vált intézkedések részleteit megállapította s elhatározta, hogy

1. Az E. G. E. igazgató-válaszmánya megkerestessék az iránt, hogy a Rodicky dr. által minimálisnak jelzett 200 q. gyapjúnak az arkióra felküldését esetleg direkt vásárlással és mosatással tegye lehetővé;

2. Egy rackatenyésztő szövetkezet létesítése céljából az őszi állatkiállítás alkalmából szakértekezletet hívjon össze.

Mint a főntiekből látható, az E. G. E. erélyesen karolta föl azt a kezdeményezést, mely a földművelésügyi minisztériumból eredt. Hiszünk, hogy gazdáink tőlük telhetően támogatni fogják ezt a széleskörű akciót, melynek célja az, hogy a gyapjú árának emelésével, tehát a jövedelem szaporításával az erdélyi juhtenyésztés olyan egészséges alapokra helyeztessék, melyet a mai kor minden termelési és tenyésztési ágánál megkíván.

Néhány szó az erdélyi szarvasmarhatenyésztés irányító elvei kérdéséhez.

Az „Erdélyi Gazda” 19. számának vezető cikkében felsorolt irányelvekhez — csekély tehetségem szerint — mint kistenyésztő vagyok bátor néhány szót hozzá fűzni.

Mellőzöm a statisztikai adatokat, mivel azok a cikk folyamán eléggé meggyőzően elő vannak adva. Teljesen igaza van nagyrebecsült cikkíró úrnak abban, miszerint nemcsak, hogy nem helyes és nem üdvös minket kistenyésztőket reá kényszeríteni arra, hogy csakis erdélyi fajta szarvasmarhát tartsunk és tenyészszünk, de kiszámíthatatlan károkat okoz — kivált minden átmenet nélkül — ha egyszerre kényszerítettünk a nyugoti fajtól megválni. Mert képzelje el akárki — csak Gyalut hozom fel például — hogy egy községben, mint nálunk is, létezik száz darabon felül, nem egészen tisztavérű, hanem keresztezett és már aklimatizálódott nyugoti faj tehén, a melyek a mi igényeinknek sokkal jobban megfelelnek, mint a tiszta erdélyi faj és azt most egyszerre kényszerítve vagyunk eladni és erdélyi fajjal kicserélni, mivel közhírré lett téve, hogy bármi csekély részben is, ha nyugoti faj jellegével bír, községi bikával szöketni tilos.

Hol vegyünk mi nyugoti fajbikát? Honnan tudjuk egyszerre beszerezni azt az álló-

mányt, a mely — különösen tejtermelés tekintetében a jelenlegi nyugoti faj állományunkkal egyenlő hozamot ad? Ki fogja fedezni az abból eredő és a kistenyésztőket érzékenyen érintő károsodásokat? Ezek mind olyan kérdések, a mire minden elfogulatlan szakértő könnyen megtalálhatja a feleletet. Tökéletes igaza van cikkíró úrnak abban, amit inkább a sorok között lehet kiolvasni, miszerint teljesen téves irány az, hogy a kinek nem tesz is és céljainak nem is felel meg: köteles legyen erdélyi faj szarvasmarhát tenyészteni. mert hiszen kérem, kinek a pap, kinek a papné tetszik.

Úgy hiszem, hogy azzal, ha a kistenyésztők közül számosan ragaszkodunk, kivált a keresztezett nyugoti faj szarvasmarhához: alapos okunk van reá, a többek között főként az, hogy a kik városhoz közel laknak, a nyers tejet előnyösen tudják értékesíteni. Már pedig akármit mondjanak a teoretikusok, én hosszas tapasztalat folytán állítom, hogy az erdélyi fajtehén $\frac{8}{10}$ része tejtermelésre meg sem közelíti kivált a keresztezett nyugoti faj teheneiket. Akad közöttük nagyon jó is, magamnak is volt egy pár (16 éves koráig tartottam őket), de ahhoz szegény ember egykönnyen hozzá nem jut, mert a ki szert tehet egy jóra: az ki nem adja a kezéből a míg csak egy foga van, vagy ha kiadja — horribilis árt kíván érte. A ki nem hiszi, tekintse körül az erdélyi részű vásárokat s akkor meggyőződhetik róla.

Nem azt mondom én ezzel, hogy egészen szabad tért kell engedni a nyugoti faj tenyésztésnek, hanem oda konkludálok, hogy fokozatosan kell azt eszközölni, hogy a kistenyésztő úgyszólván ésszerűen, minden rázkódás nélkül rendezhesse be magát és a kizárólagosságát oly vidékekre szorítani — például a mezőségre — a hol csakis a borjú nevelésre és nem egyszerre mind a tejtermelésre is fektetik a súlyt: akkor aztán időmultán lesz elég anyag a honnan a város közelében lévő községek is szükségleteiket beszerezhetik. Addig pedig hagyjuk az erdélyi magyar faj szarvasmarhatenyésztést a nagybirtokosokra. Pedig látjuk, hogy a tejgazdaságot folytató nagybirtokosoknál, kettő kivételével a tehén állomány nyugoti faj.

Egy kistenyésztő.

A gyümölcsfák monilia-betegsége.

II.

A betegség kiindulása abban keresendő, hogy az elpenészedett, mumifikált gyümölcs, mely télen át a fán csüngve maradt, vagy a földre lehullott romlott gyümölcs felületén, a monilia-penész bőven fejleszti szaporodási sejtjeit, melyek sűrű penészpárnácskákat alkotnak ott. Ha meg van a kellő melegség, bő nedvesség kíséretében, akkor a monilia-penész temérdek szaporodási sejtet hoz létre a romlott gyümölcsön. A szél felkapja ezen finom porszerű sejteteket és tova viszi őket fáról-fára, kertről-kertra. Így terjed tehát ez a betegség.

Első teendők tehát ellene az, hogy a fán maradt száraz gyümölcsöt őszzel vagy télen le kell szedni és el kell égetni. A lehullottat pedig föl kell szedni és szintén el kell pusztítani. A gyümölcs megbetegedésére nézve nevezetes az a tény, hogy a monilia a teljesen ép gyümölcsbe nem tud behatolni, hanem csak a sérülések, repedések és finom horzsolások nyitnak neki utat.

A különböző rovarok (darazsak, fülbemászók, hernyók, stb.) apró rágást vagy csak parányi szúrást ejtenek a gyümölcs felületén, ezzel megsebzik a gyümölcs-oltalmat adó védő burkát, a bőrét s a monilia menten megtelepszik ott. A mint a monilia roppant apró szaporodási sejtjeit a szél oda viszi egy ilyen finom sebhelyre, azonnal kihajt, behatol a gyümölcs belsejébe és abban új moniliapenészsze fejlődik, mely azután a külső felületen, mint szemmel látható, penész virágozik ki. Átlag 6 nappal a behatolás után már tovább szaporodhatik a monilia. Miután a monilia egész nyáron folytonosan fejleszti szaporodási sejtjeit, melyektől a moniliás gyümölcs csak úgy porzik, elképzelhető, hogy hány gyümölcs mehet tönkre ennek következtében a nyár folyamán, különösen szeles és esős időben.

Bár a monilia az érett és az éretlen gyümölcsöt egyaránt megtámadja, de azért az érett gyümölcsben gyorsabban terjed. Nevezetes továbbá, hogy bizonyos gyümölcsfajokat nem támad meg a monilia éretlen korukban; még pedig a fiatal, éretlen körtén nem tenyészik a monilia, hanem csak akkor, amikor a körte már puhulni és édesedni kezd. A dió és szőlő, valamint a zöld, éretlen mogoró szintén ellenáll a monilia támadásának; kevésbé fogékony iránta az egres és a ribizke, viszont pedig igen érzékeny a cseresznye, meggy, kajszin és őszi barack, a szilva, reineclaud, birs-alma és az érett körte.

Úgy látszik a gyümölcsöt nagyobb cseresavtartalma védi a monilia ellen.

Újabban azt is észlelték, hogy a monilia az őszi barackfa leveleit is megtámadja, de csak a megsebzettekbe képes behatolni. Amerikában nagy mértékben észlelték ezt, nálunk még csak szórványosan, még pedig Komárommegyében. Bajorországban a monilia az almafa leveleit támadta meg és annak 50—80 %-át tönkre tette.

Nincs tehát kizárva, hogy ez az elterjedt penész még másféle módon is kárt fog okozni. Kísérletek azt bizonyítják, hogy a monilia-penészt sikeresen át lehet oltani egyik gyümölcsről a másikra, sőt egyik gyümölcsnemről a másikra. Pl. sikerült a moniliát szilváról almára, barackra, körtére és cseresznyére átoltani.

Esős időben fel szokott hasadozni a gyümölcs és mind e szakadások a gyümölcsön utat nyitnak a monilia behatolásának. Egyrészt ez az oka annak, hogy esős nyarakban nagyobb a monilia pusztítása. E mellett természetesen az a körülmény is játszik közre, hogy a monilia tenyésztéséhez nedvességet kíván. Esős nyarakban a szilva néha többed magával sőt levelekkel együtt is össze lesz ragasztva egész csomókká a monilia-penész által és így marad csüngve a fán.

A monilia fellépésére nézve nagyon kedvező a hosszú, nedves tavasz, a hosszú meleg ős és a szokatlan enyhe tél. A hideg és nedves tavaszok általában véve igen kedveznek a növények betegségeinek. Sorauer azt állítja, hogy a meggyfák betegségének ritkább esetben kizárólag a monilia az okozója, hanem a legtöbb esetben karöltve jár a monilia kisebb fagykárokkal. A fagy meggyengíti a fa erejét és a monilia elhatalmasodik rajta. A fentemlített két almafajta is valószínűleg azért szenvedett nálunk annyit a moniliától, mert a hely nem kedvezett nekik, ezért betegesked-

Oberurseli Mótorgyár Részvénytársaság, Oberursel

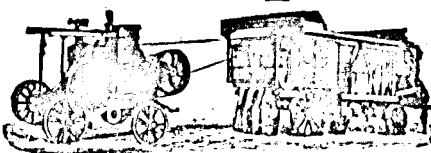
MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

Iroda és mintaraktár: Bécs, VII., Lindengasse 7. 1077.

LEGJOBB ÉS LEGOLCSÓBB HAJTÓERŐ

a „GNOM” benzin-petrolin-motor-mozgony.

3000-nél több üzemb. — Könnyen kezelhető.
Villanyos gyújtással. — Ok! gépész felesleges.

Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás
ingyen és bérmentve.

Magyar levelezés.

Magyar levelezés.

tek, gyümölcsük hasadozott, repedezett és a monília elpusztította.

Ami végül a *monília elleni védekezést* illeti, erre nézve jegyezzük meg a következőket:

1. Válaszszuk meg jól a gyümölcsfa termőhelyét, mert csak ha neki megfelelő viszonyok között él a gyümölcsfa, akkor tud a bajnak is jobban ellenállani. A hideg és kötött talaj igen veszedelmes mértékben segíti elő a meggy- és cseresznyefák moniliabetegségét. Fokozza ezt a fák zárt állása és a túlságosan sűrű korona. Az áteresztő, meleg, laza talajon a cseresznye- és meggyfák sokkal kevesebbet szenvednek a moniliától, mint a kötött és hideg talajon. Ha a szél járhatja a koronát és azt átszellőztetheti, a világosság pedig jól fér hozzá, akkor sokkal ritkábban mutatkozik az ágak száradása a fákon.

2. A túlságosan sűrű korona elősegíti a monília-betegséget mindenféle gyümölcsfán. A sűrű ágazat között lógó gyümölcsöt szél-fúvás idején igen könnyen érhetik parányi horzsolások, repedések és hasadások, melyekbe a monília befészkelődhetik. Az erősebb szél kiválóan összeveri a gyümölcsöt.

Ezért nagyon fontos a monília elleni védekezés szempontjából a fák koronájának kellő ritkítása. A sűrűn lombosodó gyümölcsfák koronáját a felesleges gallyak kimetszésével ritkítani kell. A már megtámadt ágakat azonnal ki kell vágni, még pedig a megbetegedett részen túl, mivel a monília, penész ritkítását azonban csak a fa teljes nyugalmi idején szabad végrehajtani s a beteg ágakon kívül mindazokat is ki kell vágni, melyek a korona kellő átszellőztetésének útjában állnak.

3. A megbetegedett és lehulló, valamint a télen is még a fán csüngő összeaszott gyümölcsöt is gondosan össze kell szedni és meg kell semmisíteni. Meg kell gátolni, hogy azon ne fejlődjen tovább a monília szürkés-sárga penésze, mert ez terjeszti a bajt. Erre nagy gondot kell fordítani, mert ezáltal nagy mértékben csökkenthetjük a betegség elterjedését.

4. A lombzat megbetegedésének megelőzése céljából a gyümölcsfákat levél és virágfakadás előtt be kell permetezni $\frac{1}{2}\%$ -os rézgálic és mészoldattal. Ha nagy a veszély, akkor a permetezést elvirágzás után meg lehet ismételni és később még egyszer lehet permetezni. A még gyenge leveleket és gyümölcsöt 1% -os bordóli levél (rézgálic- és mészoldat), az erőteljesebbeket 2% -ossal is lehet bepermetezni. Ha sok az eső nyáron, akkor jó a fákat gyakrabban bepermetezni.

5. Lehetőség szerint meg kell védeni a gyümölcsöt a sérülésektől. Külföldön az értékesebb gyümölcsöt külön-külön gazezsacsokba kötik, miáltal megvédik mindenféle sérüléstől és betegségtől.

6. Esős nyarakban jó a szilvafákat eső után megrázni, hogy az esőcseppek hulljanak le a fa koronájáról, miáltal annak gyorsabb száradását elősegítjük.

Páter Béla.

EGYLETI ÉLET.

Szakosztályi ülés. Az „E. G. E.” állattenyésztési és kiállítási szakosztálya május hó 8-án tartotta a f. évi XIV. Erdélyrészi tenyészállatkiállítás ügyében legutóbbi ülését.

Elnökölt: Gróf Bánffy György v. b. t. t., sz. o. elnök.

Előadott: Tokaji László, sz. o. előadó.

Jegyzett: Éber Ernő, e. s. titkár.

Jelen voltak: Lészai Ferenc, sz. o. alelnök, Hreblay Emil áll. teny. felügyelő, a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete képviselőiben, br. Bánffy Ernő, Gaál Elek, Sárossy Pál, Szász István, dr. Szentkirályi Akos, Jakab László és Nagy Dezső v. biz. tagok.

Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri dr. Szentkirályi Akos, Nagy Dezső és Szász István tagokat.

Mult, február 27-i ülés jegyzőkönyve felolvasatván, tudásul vétetik.

A mult ülésből kiküldött programot és díjbeosztást előkészítő bizottságnak a kiállítás idejére, beosztására és a díjak felosztására vonatkozó javaslata előadatván, kisebb módosítások után, ülés a következő határozatokat hozta:

1. Az idej „Erdélyrészi XIV. tenyészállatkiállítás” ideje: 1903. szeptember 5. 6. 7. és 8. napjaira tétetett.

2. A kiállítás tárgyát, illetve osztályait képezik: I. Ló; II. Szarvasmarha (hazai, erdélyi-magyar és riska); III. Bivalj; IV. Juh; V. Sertés; VI. Baromfi; VII. Használati lovak és VIII. Gépek és gazd. felszerelési tárgyak.

3. A díjak beosztására nézve ülés a következőképp határozott:

Állami díjak	Egyéb díjak	Összesen	Megjegyzés.
I. oszt. 3460 kor.	— kor.	3460 kor.	(Kéretett a földm. minisztertől ezeken felül: egy állami arany és 1 ezüst érem.)
II. > 5045 >	300 >	5345 >	(Kéretett még: 2 áll. arany és 2 ezüst érem.)
III. > 450 >	— >	450 >	
IV. > 380 >	100 >	480 >	
V. > 450 >	— >	450 >	
VI. > 815 >	185 >	1000 >	(Kéretett: 3 áll. ezüst érem.)
VII. > 600 >	— >	600 >	
VIII. > — >	— >	— >	(Kéretett: 3 áll. arany és 6 áll. ezüst érem.)
11200 kor. 585 kor.		11785 kor.	

Ezen osztályonkénti beosztáson felül az alosztályokra kiterjedő részletes elosztást is megejtette az ülés s az egész tervezetnek a földművelésügyi miniszterhez való felterjesztését az elnökségre bizta.

Elnök előadja, hogy az elnökség közbenjárása és kérése folytán a Budapesten székelő „Baromfitenyésztők Országos Egylete” elhatározta, hogy XIV. tenyészállatkiállításnak keretében egy országos jellegű baromfikiállítás rendezését elvállalja s ezen szándékának tudtul adására s a részletek megbeszélésére képviselőiben mai ülésünkre kiküldte Hreblay Emil ig. vál. tagját, kit bemutat és melegen üdvözl.

Hreblay megköszönve a szíves fogadtatást, kijelenti, hogy a Baromfitenyésztők Orsz. Egylete felkérésére szívesen vállalta ezen megtisztelő megbízást és igyekezni fog a kiállítást úgy külső díszben, mint gyakorlati hasznosság tekintetében megfelelő színvonalra emelni. Kijelenti egyben, hogy ez alkalommal az állam részére nagyobb mennyiségű baromfitenyész anyag bevásárlások is fognak eszközöltetni.

Előadó indítványára kimondja az ülés, hogy a baromfi tenyésztők egyletétől kikölcsonzendő kiállítási felszerelések szállítási és használati díjának megtérítése a földművelési minisztertől kérendő.

A gépkiallítás rendezésére nézve kimondja az ülés, hogy azt az „E. G. E.” védnöksége alatti „Erdélyi Kereskedelmi Társaság”-ra bizza.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felirható. A hirdetési megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

— **József főherceg a székely kivándorlásról.** Simon Péter nyug. m. kir. állami főgimnáziumi tanár közrebocsátván a székely kivándorlásról szóló tanulmányát, melyet a Magyar Tudományos Akadémia is pályadíjjal tüntetett ki, ezt a munkáját felajánlotta József főhercegnek. József főherceg elfogadván a dedikációt, a következő levelet intézte Simon Péterhez:

„Legbensőbb örömmel fogadom el szíves ajánlatát, „A székely kivándorlás” dedikációját, mert ezen derék magyar testvéreink sorsa engem is élénken érdekel és fáj a szívem, ha távozni látom őket hazánk védbástyájáról, melyet évezreden át oly vitézül és hősiességgel védtek.

Hála istennek az egész ország érez velem e tekintetben és bizton legnagyobb örömei fogadják, ha egy székely véleménye nyilvánul ezen hazában oly fontos kérdésben. Szívem mélyből kívánom, hogy jó hatása legyen munkájának.

Maradok őszinte tisztelője:

József főherceg.

— **Komlós-gyűlés.** A segesvári komlótermelő szövetkezet igazgatósági és beszámoló gyűlést tart május hó 28-án. Ugyanez alkalommal szó lesz az idej komlóvásárról s a komlóvásárcsarnok haladó építéséről, azonkívül megbeszéljük az őszzsel Segesvárt rendezendő komlókiállítás részleteit is. Mint Segesvárról írják: ott és a környéken szépen áll a komló s ha az Orbán kárt nem tesz benne, oly fejlődést mutat, a melyre májusban még nem emlékeznek. Oly kertekben, a hol már kétszer kapáltak, szinte tetőt ért az inda. Féreg se mutatkozik s már most csak jeget s vihart ne hozzon a tudós Falb.

— **Méhészeti tanfolyamok.** A gödöllői állami méhészeti gazdaságban ez évben még öt tanfolyamot rendeznek, a melynek célja a tanfolyamra fölvetettek a méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteibe bevezetni, kaptárok és méhészeti segédeszközök házilag való készítésére kioktatni. Kiszagadják részére e hónap 1-20-ig, illetőleg 21-től június 10-ig tart a tanfolyam, erre már nem vesznek fel jelentkezőket. Június 15-28 lelkészek, július 1-21-ig néptanítók, július 21-től augusztus 14-ig ismét néptanítók, augusztus 16-30-ig nők, szeptember 2-15-ig erdészek, szeptember 17-30-ig erdőőrök részére rendeznek kurzust. Egy tanfolyamra 20 hallgatót vesznek föl, a fölvetelért a tanfolyam kezdete előtt legalább 20 nappal kell a földművelésügyi miniszteriumhoz folyamodni. A kérvényhez az illető kérelmező föltes hatóságának ajánlását kell csatolni.

— **Felhívás.** Felhivatnak a sárvári m. kir. tejgazdasági szakiskola kezelői tanfolyamának azon végzett tanulói, kik a szakiskolából való kilépés óta nagyobb hazai vagy külföldi sajtó-dában legalább 2 (kető) évig dolgoztak, hogy azon esetben, ha a folyó évi augusztus hó első felében megtartandó *sajtómester vizsgát* letenni óhajtják, ezen körülményt a szakiskola igazgatóságánál folyó évi június hó 15-ig írásban jelentsék be. A részlet kérdéseket illetőleg a megkeresésre elküldendő szervezeti szabályzat kimerítő felvilágosítást nyújt. Sárvár-Pusztalánc, 1903. május hó 10-én. *Az igazgatóság.*

— **A gazdaközönöségét érdeklő felsőbb hatósági elvi jelentőségű határozatok.** Szőlőcsősznek gazdája ellen hátralékos bére iránt indított ügyének elbírálása, habár a vármegyei szabályrendeletben nem cselédnek, hanem szegődményesnek van minősítve, a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik. — Azon külföldi, a ki mesterséges bort szállít Magyarországra, ily bornak forgalombahozatala által elkövetett kihágás miatt, tekintet nélkül külföldi voltára, büntetés alá esik. — A kenyérsütés háziipar jellegét nem veszti el azzal, hogy a kenyérsütők a kenyeret nem saját terményeikből állítják elő. — A községi vadászati jognak bérbeadása tárgyában megtartott nyilvános árverésen tett legmagasabb ígért csak kivételesen s csakis abban az esetben mellőzhető, ha a szerződésből folyó kötelezettségek betartására, nemkülönben a vadászati jognak okszerű gyakorlására s ezzel karöltve a vadászterület vadállományának fentartására nézve a legmagasabb ígértet tevőnél a kellő biztosíték hiányzik s ezen körülményeknek a fenforgása kellelőleg beigazolható.

— **Új gabona-betegség.** A gabonát, főleg a búzát és árpát Németországban oly betegség fenyegeti, mely eddig Európában még nem igen volt észlelhető. A kalászos gabona ezen megbetegedését egy német birtokos földjén észlelték először és egy hátán fekete, hasán vörös rovar az okozója, melynek tudományos neve *cecidomya cerealis* Fetsch. A

megbetegedés azon ismerhető fel, hogy a szár a kalász alatt körülbelül 11 cm.-nyire úgy néz ki, mintha megvolna törve jégesőtől. E törés onnan van, hogy az említett rovar állczája ezen a helyen csatornát képez, mely kívülről fekete pontnak tűnik. Oroszországban és Észak-Amerikában e rovar már régtől fogva ismeretes és a gazdáknak valóságos réme, mert a gabona szára attól meggörbül és végül kiszárad.

— **Állatdíjazás Tordán.** A Torda-Aranyos-megyei gazdasági egyesület az általa már hat év óta rendezni szokott szarvasmarha tenyész-állat díjazást ez évben Tordán tartja meg. Díjazva lesznek az erdélyi-magyar fajtához tartozó tiszta vértű és megfelelő testalkattal bíró tehének, üszök (tinók) valamint üsző és bika-borjúk egy éves korig. Díjazásban csak a kiscsászák megfelelő állatai részesülnek. A díjazás alkalmával 500 kor. állami díj fog kiosztatni.

— **Konfetti kémiai összetétele.** Mostanában egy franciaországi cég a „Société internationale des Engrais Euraderts Paris“ egy új fajta műtrágyát hoz forgalomba, melyet konfettinek nevez. A konfetti trágyával a vetőmag van meglehetősen vastagon burkolva és így e trágya tulajdonképpen vetőmaggal együtt kerül forgalomba. A magyarvári m. kir. mezőgazdasági vegyisérleti állomáson 2 tengeri konfetti trágyát vizsgáltam meg és a következő összetétellel bírt:

Vizben oldható	4.54%	I. sz.	4.19%	II. sz.
Calcium oxy (Ca O)	0.755%	»	0.775%	»
Magnesium oxyd (Mg O)	0.031%	»	0.0548%	»
Kálium oxyd (K ₂ O)	0.3125%	»	0.3249%	»
Phosphorsav (P ₂ O ₅)	0.0159%	»	0.0213%	»
Nitrogén (N)	0.1946%	»	0.2688%	»
Kénsav maradék (S O ₃)	1.4152%	»	1.335%	»

A konfetti trágyának vízben oldható részei közül csakis a nitrogén, mint salétromsav és kali jöhet számításba mert ezek mennyisége aránylag elég magas. A konfetti trágyának sósavas oldata pedig következő összetétellel bírt:

Sósavban oldható	25.887%	I. sz.	25.415%	II. sz.
Kovasav (Si O ₂)	0.051%	»	0.0525%	»
Vas oxyd (Fe ₂ O ₃)	3.4975%	»	3.9575%	»
Calcium oxyd (Ca O)	10.06%	»	7.35%	»
Magnesium oxyd (MgO)	0.1808%	»	0.2875%	»
Kálium oxyd (K ₂ O)	0.5976%	»	0.6561%	»
Phosphorsav (P ₂ O ₅)	0.8912%	»	0.8795%	»
Kénsav maradék (SO ₃)	2.694%	»	2.6357%	»
Sénsav (CO ₂)	3.758%	»	3.773%	»

A vissza maradt és sósavban nem oldható rész legnagyobb mennyisége finom homok volt. A konfetti trágya úgy van készítve, hogy víz jelenlétében szét esik és így a csirázó növény könnyen fejlődhetik. *K. Biro Gusztáv.*

— **Gabonabeviteli vám Franciaországban.** Még mindig felszinen tartja magát az a hír, hogy Franciaország gabonabeviteli vámját legközelebb mérsékli. A Libre Parole-ban Georges Berry azt írja, hogy részt vett egy a kormány kebelében tartott értekezleten, amelyen statisztikailag kimutatták, hogy az egész országban a kisebb termelők egyikének sincs már búzája, a nagyobb földbirtokosoknál pedig csak elvétve találkoznak csekélyebb tételek. A nyilvános raktárak mindenütt üresek. A földmivelésügyi miniszter azzal magyarázta e feltűnő jelenséget, hogy az utolsó buza-termés egy jelentékeny hányada minőségileg igen silány volt, olyannyira, hogy a gabonát takarmányra kellett felhasználni. Ezért szükecske ma Franciaországban a buza, holott máskor ily időtájt még megfelelő állomány található. Ily körülmények között szükséges lesz a külföldi buza importvámját a mostani 7 frankról legalább is 5 frankra időlegesen leszállítani. E rendszabály nem károsítaná a termelőket, mert amugy sincsen búzájuk, a fogyasztásnak azonban javára szolgál. — Amerikából a napokban szintén azt sürgönyözték, hogy a tendenciára befolyással volt a küszöbön álló franciaországi vámmérséklés. — Párisban tartósan szilárd a tendencia.

— **A franciaországi szőlőtörzés.** Minden jel arra mutat, hogy nálunk a tavaszi fagyok kevesebb kárt okoztak, mint a minőtől első

pillanatban feltűnt, a franciáknak pedig többet. A világ ezen legnagyobb szőlőtermelő nemzete az ideai szomorú viszonyok közt csak a jövő évi kilátásokkal vigasztalja magát. Ugyanis a statisztikából kisütötték, hogy egy fagyos esztendőre rendszerint egy vagy több gazdag év következik. Így 1893-ban elfogytak a szőlők, 1840 és 1841-ben bő szüret következett; az 1865-ben dus termés kárpótolta; 1872-ben nagy fagy volt, mire 1874. és 1875-ben bővíben öntötték a tőkék a mustot; ugyanezen eset következett be 1892-ben, a mikor az 1893-iki gazdag szüret kárpótolta az előző év veszteségét.

— **Jogi Tanácsadó (Önügyvéd) Most jelent meg!** Írták: *Dr. Braun Fülöp* ügyvéd és *Ligeti I. Imre* szerkesztő. Tartalmaz minden jogi tudnivalót, törvényeket, miniszteri rendeleteket, melyekre a gyakorlati életben szükség van. Adó, üzleti, peres, katonai ügyek, házassági törvény, építő iparosok képzető vizsgájára vonatkozó tudnivalók stb., sőt még a f. év márciusban szentesített új kivándorlási és útlevéltörvény is benne van. Ára fűzve 4 korona, kemény kötésben aranynyomással 5 korona. *Kapható és megrendelhető Ligeti I. Imre Bpest, József körút 19.* Legcélsebb a könyvet postautalványon a pénz előzetes beküldése mellett rendelni, mert az utánvételes rendelés külön költséggel jár, míg ellenben a pénz előzetes beküldése esetén a könyv bérmentve küldetik meg. 1098.

— **Pef (porcellán-email-festék) mosható, porcellánszerű fal-mázolat.** Tejgazdaságokban, sajt- és vajkészítő helyiségekben, folyókák, fürdőszobákban, kózetekben stb. már régen súlyt fektetnek oly falfelületekre, a melyek egyszerű módon tisztántarthatók és ezáltal por, piszok, penész, zsírfoltok eltávolítását teszik lehetővé. — Amint szakkörök kivétel nélkül kedvező ítéletet igazolják, ezen követelményeknek a *Lutz-féle Pef (Porcellán-email-festék)* felel meg legjobban, mivel ezen festékekkel porcellánszerűen kemény, sima és tartós mázolatot nyerünk, a mely mindenkor a legcsekélyebb káros befolyás nélkül vízzel megmosható. Egy ily Pef-mázolat a közönséges olajfestéket úgy a könnyű tisztíthatóság, valamint tartósság és szép külső tekintetében jóval fölülmúlja és sehol sem szabadna hiányoznia, a hol mosható felületeket nyerni óhajtának. Azt hiszik, hogy t. olvasóink érdekeit szolgáljuk, ha ezen *Lutz Ede* és *Társ* posztonyi tevékenységük által előállított festékre különösen figyelmeztetjük. (1036. I.)

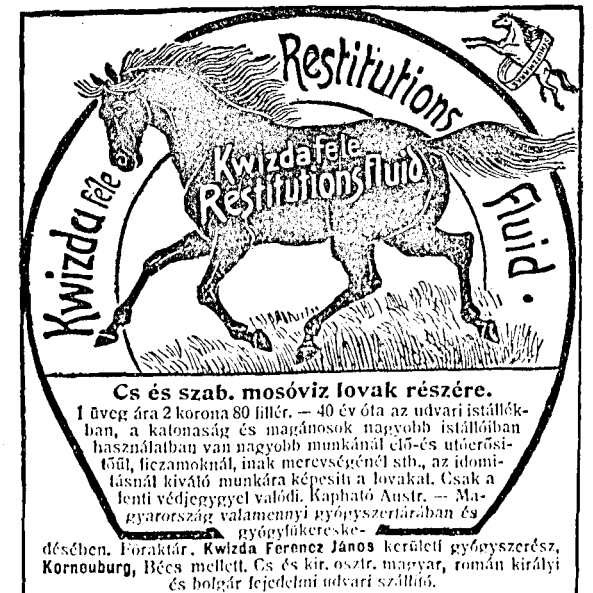
A legizlésebb fényképek és nagyítások készülnek Ferenc és Társa műtermében Kolozsvár, Wesselényi-Miklós-u. 15. sz. alatt
5 — **Jutányos árak, pontos kiszolgálás.** — 1103.

A nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánljuk
CZINK JÓZSEF műruhafestő
és vegyszeti tisztító intézetét Kolozsvárt,
Wesselényi Miklós-utca 25. szám alatt,
1114. Műhely: Dézma-u. 5. sz.
Fióközet: Bánffy-Hunyadon.

Festésre és tisztításra elvállal mindennemű
foltosodott vagy szinehagyott

női-, férfi- és gyermek-ruhákat,
szőnyegeket, buror-szőveteket, függönyöket, kesztyűket és bármilyen
diszszel ellátott tárgyakat, melyek egészben lesznek festve és tisztítva
felelősség és a legolcsóbb árak mellett. Sürgős esetben a ruhák 24 óra
alatt készülnek. — Postai megbízásokat gyorsan és pontosan eszközöl.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLozsvÁRT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt
(Korbuly-ház) olcsó jelzalog és váltókölesönöket nyújt és
BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD.
(1004.)

Restitutions
Kwizda féle Restitutions
Fluid

Cs és szab. mosóvíz lovak részére.
1 öveg ára 2 korona 80 fillér. — 40 év óta az udvari istállókban, a katonaság és magánosok napnyugó istállójában használatban van nagyobb munkánál cöl-és utóerősítő, liczamolnál, inak merevségénél stb., az időmúlásnál kiváló munkára képesítő a lovakat. Csak a lenni védjeggyel valódi. Kapható Ausztr. — Magyarország valamennyi gyógyszerüzében és gyógyszerkereskedésben. Forrástár. Kwizda Ferenc János kerületi gyógyszerész, Kornouburg, Bécs mellett. Cs és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító.

1014. II

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a.

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.

brassói gyárából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők.

Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1032.

A „SZT. ANNA“

Malátakészítmények és italok

a legjobbak.

1129

Szt. Anna Malátacakes

minden egyéb liszt hozzáadása nélkül 78—80% maláta kivonatot tartalmazó malátából készül. A legjobb és legizlésebb

● tea- és tápsütemény ●

fel nőttek és gyermekeknek, egészségesek és betegeknek. 1 nagy doboz 2 korona, 1 kis doboz 50 fillér. — — — — —

Szt. Anna Maláta-Likör

a legjobb és legegészségesebb üdítő ital. kellemes ízű és zamatú, tiszta, festetlen ital. A *likörök királya*. 1 palack 2.30 kor.

Szt. Anna Malátakeserű

kitünő ízű és hatású, kiváló gyomor-erősítő, étkezés előtt 1—2 pohárral az étvágyat gerjeszti és az emésztést elősegíti. 1 palack 2.30 korona. — — — — —

A Szt. Anna malátakészítményeket elsőrangú orvosi tekintélyek ajánlják.

Kizárólagosan gyártja:

a Szt. Anna Malátakészítmény Vállalat Kis-Velenczén.

Magyar Jelzalog-Hitelbank

Képviselősege Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os Zaloglevélkölesönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százalék-, nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-25 százaléknál évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os zaloglevélkölesönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzalogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfai adnak véleményét. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os zaloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségekötvények

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

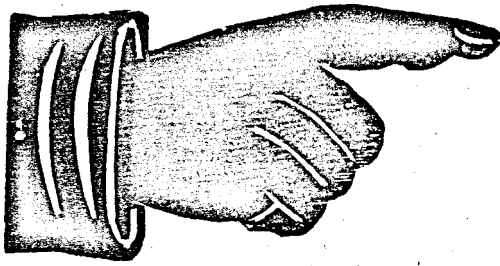
Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDÓ

Vizák János

ajánlja

„ismétlő-
szalmarázó“-ját

mélyen leszállított áron. Nagy uradalmaktól nyert bizonyítványok igazolják, hogy bármely cséplőgéppél alkalmazva — árpa, zab, búkköny-nél naponta 3—4 métermáza; búzából, rozsól 50—100 klg. takarítható meg.

Ezen szerkezet minden géphez méret után készülhet és így raktáron nem tartható, kérem az esetleges megrendeléseket mentől előbb megtenni.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1119.

C z i m:

VIZÁK JÁNOS

VII., ROTTENBILLER-UTCA 26. SZ. AJTÓ 1., BUDAPESTEN.

Nagy János

kőfaragó üzlete

Kolozsvárt, temető balsarok.

Márvány, granit, syenit stb.

sirkőgyár.

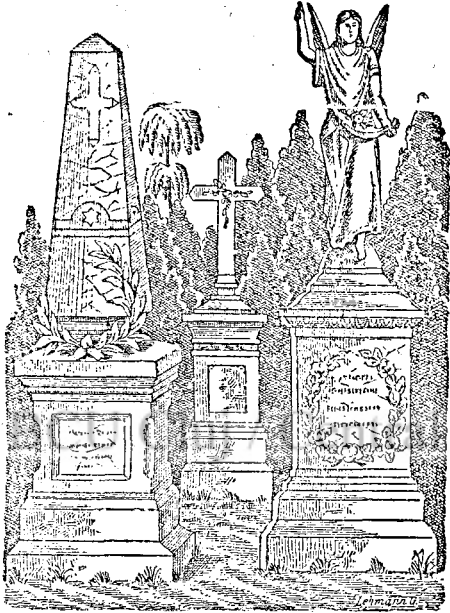
300 darab sirkő minden időben raktáron. Butor-márvány és granit-asztallapok. A nagy készlet miatt mindenben leszállított árak!

„Saját márvány- és közönséges mészkő-bányák.“

Elvállal mindenféle kőfaragó munkákat és durva kövek szállítását is.

Legolcsóbb árak! 1143

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

„Pef“ (Porcellán-Email-Festék)

falakon és fán

porcellánszerű, mosható mázolatot ad.

Legnagyobb tisztaság.

Sok évi tartósság.

Nincs por, piszok, penész a vele mázolt falakon.

Gazdasági üzemek, mint tej-, vajkezelési és sajtkészítési helyiségek istállók, gépházak, élesztőkamrák, konyhák, fürdőszobák, klosetek stb. részére felette célszerű.

Kimerítő ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok.

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

1036. I.

Legnagyobb választék mindennemű kalapokban;
legújabb szalmakalapok!

Uri divatüzlet Kolozsvártt!

Férfi fehérneműek! fehér és színes ingek; turista háló ingek; fehér és színes lábravalók; divatos gallérok és kiegészítők.

Ujdonság zsebkendőkből.

Férfi és női harisnyák.

Fehér és színes mosható mellények. Sport sapkák és Tennis kalapok. Elegáns hazai gyártmányú férfi cipők.

Mindenféle bőr és szövött keztyűk.

Férfi és női esőernyők, férfi napernyők és izléses sétatobok drbja 20 krtól 15 frtig; Utazó bőröndök, táskák, a fürdő idejére utazó ruha-kosarak.

Pénz-, szivar- és cigaretta-tárcák, angol és Solingen zsebkések; ruha-, haj- és fogkefék, illatszeresek és szappanok.

Sándor Ágoston és Társa

Mátyás király-tér.

1135

Nyakkendőkből legnagyobb választék!

Utazó czikkok, plaidok, plüschtakarók!

Nyári Loden-kabátok, gummi eső-köpenyek!

HERMANN E.

Varrógép és kerékpár nagy raktára

Kolozsvár, Egyetem-utca 6.

Ujjonnan berendezett mechanikai műhelyemben minden mechanikai javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

VARRÓGÉPEK!

Egy valódi családi Singer varrógép himzőkészülékkel ellátva 30—50 frtig. Egy karikahajós 65—80 frtig. Egy Central Bobbin 86—90 frtig. Eredeti Hove C. Wheler & Wilson D. 12, Manufacturing & C. New-York, Balkara Cylinder stb. A varrógépek kedvezménye: Heti vagy havi részletfizetésre is vásárolhatók.

Gepeimért 10 évig felelek.

Egy új kerékpár angol villával 70—90 frtig. Kerékpár köpeny 4—6 frtig. Kerékpár tömlő gumi 2 frt 30 krtól 3 frtig. Kerékpár csengő 35 krtól 1 frt. 50 krig. Kerékpár acetillen lámpa 2 frt 50 krtól 5 frtig stb.

Csakis készpénzért. 1109

Bajor I.
angol férfi-szabó műtermében
KOLOZSVÁRTT,
Wesselényi Miklós-u. és Mátyás király-tér sarok, Hintz-ház, bejáratat Wesselényi u. felől — a legújabb minták szerint és legjobb szövetelekből rendkívül jutányosan vállalatunkból ruha- és sport, vadász és gazdasági ruhák!
1120

HIRMANN FERENCZ rézárugyár

Budapest, VII., Csányi-utca 9.

Készít kifogástalan szerkezetű toló és körforgó bor-szivattyukat, bor és sörcsapokat, szabadalmazott pontosan adagoló szénkéneg fecskendőket, mindenféle szerkezetű permetező alkatrészt, légnomású sörkimérő készüléket és sörszivattyút, hordózárat, valamint a pincegazdászathoz szükséges összes rézalkatrészeket, ugyiszintén mindenféle öntvényeket stb.

Alapítva 1880.

1118.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Tauffer Dezső

Vaskereskedése Kolozsvárt,

Takarékpénztár épület Mátyás király-tér 8. New-York szálloda átellenében.

Távbeszélő 181.

1108

Nagy raktárt tartok mindennemű épület- és butor vasalásból, szerszámokból, konyhafelszerelések, gazdasági eszközök, rudvasak, mindennemű lemezek, sodrony és kovácsolt szegek, gépszijjak, mindennemű tömitések, fedélpapíros, fonott menyezett-nád. Gyors és pontos kiszolgálás.

— — — Előnyös árak! — — —

Értesítés.

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy asztalos műhelyemet a Sörház-u. városi épületből Malom-utca 10-ik szám alá

(Benigni-ház) helyeztem át és azt tetemesen megnagyobbítottam. Elvállalok mindenféle butorok készítését a legegyszerűbbtől a legszebb kivitelig. Üzleti portálok és berendezéseket olcsó árban. Butor javításokat gyorsan és pontosan eszközölök. — A n. é. közönség to-

vábbi szíves pártfogását kérve vagyok.

1124.

Hazaftas tisztelettel Klein Izsák asztalos.

Üzleti állványok folyó métere 5 frttől kezdve.

Eladó fajbaromfi és tojás!

Emdeni gunárok darabja 12 kor.
 Bronzpulyka-kakasok „ 10 „
 Pekingi kacskák „ 6 „

Tojás.

Emdeni lud tojás drbja 100 fill.
 Bronzpulykatojás „ 80 „
 Pekingi kacska tojás „ 40 „
 Plymouth tyuk tojás „ 20 „
 Langshan tyuk tojás „ 20 „
 Erdélyi fehér kopasznyaku tyuk tojás drbja 20 fillér.

Beszerezhető az **Uradalmi Intézőség**nél Kendi-Lónán. 1079.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
 ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
 Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.
 Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával . . . . . 400.000— K.
 Alapítványok . . . . . 1268.120— K.
 Tartalékok . . . . . 190.400— K.
 Összesen 1,858.520—30 K.
 Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

1013 az igazgatóság.

„Kristály”

gőzmosó intézet Kolozsvárt,
 a vasuti indóház átellenében.

Telefon szám 500.

A mai kor legújabb gépeivel felszerelve, gőz- és villanyerőre berendezve, **mos, vasal** női és férfi fehérneműeket **gyorsan**, a legszebb kivitelben, mintha csak új volna.

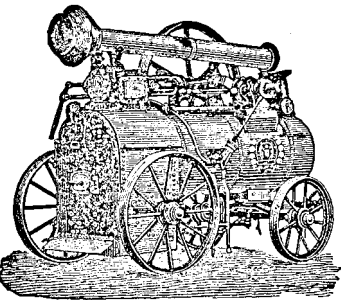
Vidéki megbízások legpontosabban esz- közöltetnek.

Felvételi helyek: **Kolozsvárt Laskai Ferencz és fia, Kossuth L-u 7.**

Vidéken: Maros-Vásárhelyt Volster Kálmán, Gyulafehérvárt Weisz Dezső és társa utóda, Deésen Papp Jenő, Ludason Altmán Jakab, Zilahon Gerő Antal és Társa, Beszterczen Tabovics Sámuel, Déván Szöcs József kereskedők. 1107

Fehér Miklós gépgyár részvény - társaság

Budapest, V. ker., Külső Váci-út 80. szám. 1076.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült mezőgazdasági gépeket, továbbá saját gyártmányu különböző gazdasági gépeit!

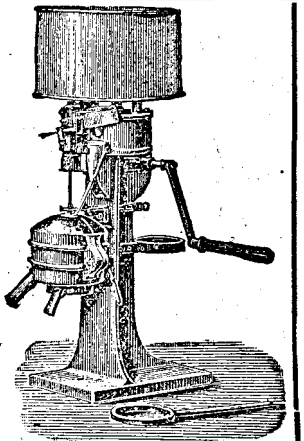
Csere üzletek köttetnek!

Használt és javított lokomobilok és gőzcseplő gépekben az ország legnagyobb raktára.

TEJFOLÓZÓ GÉPEK és teljes tejgazdasági berendezések.

Szakszerű fölvilágosítás és árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Erdélyi összes vármegyékben cégünket Wessel Leó képviseli, Kolozsvárt, New-York szálló.

Szives tudomásul!

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy a **Deák Ferencz-utca 40. sz.** alatt levő nagy **posztó- és gyapjuszövetáru-raktárunkban** a nyári idényre a napokban **ujabban érkeztek**

férfi és női szövet-ujdonságok.

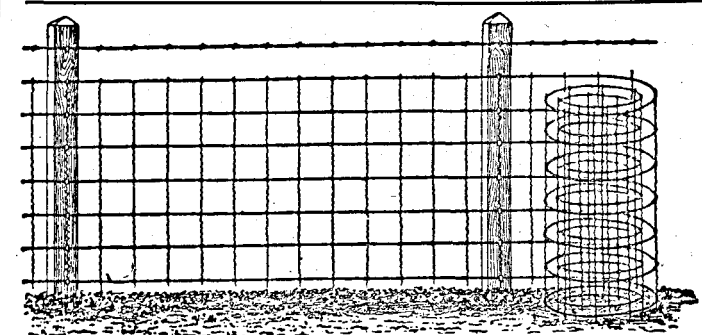
Bátorkodunk ez uton is meghívni a n. é. közönséget az **ujabban érkezett és dúsan felszerelt szövet-áruraktárunk** megtekintésére, melyben a legdivatosabb és legfinomabb **hazai, angol és brünni** gyártmányu szövetek vannak szép minőségben és nagy választékban.

A n. é. közönség szives pártfogásáért esedezik

Moskovits Berta örökösei

Zauderer, üzletvezető. 1140

BÁMULATOSAN OLCSÓ KERITÉSEK.

mint a legcélszerűbb és legolcsóbb kerítési anyagot, mely előnyével fogva fölülmul minden eddig alkalmazott sodronykerítést. Ezen a szőlő- és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos találmány előnye: Olcsóság: 1 m. magasságu tekercsekben a következő áron kapható: 1037.

Horganyozott vassodronyból (nem kell befesteni):

körülbelül 5 centiméter lyukbőséggel:

Sodronyvastagság: 1'2 1'4 1'6 1'8 2'00 mméter
 Ár méterenkint 40 45 55 60 65 fillér.

Körülbelül 3 x 5 centiméter hosszukas lyukbőséggel:

Sodronyvastagság: 1'2 1'4 1'6 1'8 2'00 mméter
 Ár méterenkint 50 60 70 80 95 fillér.

Czélcszerűség: A fonat elegendő sűrű lévén, még apró baromfi áthatolását is meggátolja; felső és alsó szélei pedig tüskések, tehát az átjárást megnehezíti. A fonat csavart szálat — mint vékony sodronykötelet — a kerítés hosszirányában futnak, miáltal nagy az ellenálló képessége; a keresztirányban pedig hullámosak, a szálak összecusúszása ki van zárva.

Könnyű kezelés: Kézszel meghuzva, egyszerűen a faduczkokhoz szegzendő horganyozott kettős szeggekkel, a fonat sima és feszes marad. Nagy előnye a fonat feszesége, a mi lehetővé teszi azt, hogy a fonat bármikor ismét leszedhető és más helyen ismét fölérősíthető. A fonat összekuszálódása ki van zárva. Feszítő sodro-

nyok, csavarok stb. alkalmazása fölösleges. A fonat fölött egy-két sor tüskés sodronyt alkalmazva, a kerítés tetszés szerint megmagasítható. — A tüskés sodrony méterenkinti ára 6 fillér.

Számos elismerő levél áll rendelkezésre. Továbbá gyárt és szállít: közönséges gép- és kézi sodronyfonatokat mindenféle czélokra; csinos és erős kivitelü kapukat és ajtókat, valamint nyaraló-, park- és erkélyrácsokat vaskeretes sodronyfonat és kovácsolt vasból. Föld- és kavicsrostákat, magtár-ablakrostélyókat, útkerítésárakat, szikrafogókat, szőlőbogyozó rostákat, borszűrőket, cséplőgépekbe való gabonaosztályozó-hengereket stb. Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás

HAIDEKKER SÁNDOR

— sodronyszövet, —
 fonat- és kerítésgyára

Budapest, VIII., Üllői-út 48. sz.

Ajánlja kizárólagosan szabadalmazott

Hungária sodronyfonatát,

HUBERT J. E.

pezsgőbor-pinczéi

POZSONY.

Különlegességi jegy:

GENTRY-CLUB a budapesti orsz. kaszinó pezsgője.

Kapható minden jobb vendéglőben és kávéházban.

A párisi vilákiállításán
"GARVENS" a legnagyobb kitüntetés.

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST, V, Váci-körút 32. szám.

1061

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült

4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű gőzcséplőkészleteit, 14, 16 és 20 lóerejű compound locomobiljait

„MILLENNIUM” legújabb fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeit,
továbbá: aczélöntésű ekefővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Erdélyrészi képviselő: Wessel Leo, Kolozsvár, New-York szálloda.

Páris 1900. Grand Prix! (328. sz.) Páris 1900. Grand Prix!

Eredeti Singer-varrógépek házi használatra
és minden ipari célra.

Nagy tartósság! Egyszerű kezelés! Magas szolgáltatási képesség!

Ingyenes oktatás a divatos műhímzésben is. — Varrógépekhez való elektromotorok minden nagyságban. Különleges varrógépek zsákvarrásra, zsáktömésre, zsákfoltozásra és szegésre. Erőhajtány berendezések a legújabb és legbeváltabb szerkezetben.

Temesvár
1891.
Aranyérem!

Singer Co.

Debreczen
1894.
Arany oklevél.

varrógép részvénytársaság,
Kolozsvár, Jókai-utca 3. 1132

Brassó, Kapu-utca 23. szám. Maros-Vásárhely, Széchenyi-tér 55. szám. Agrár bank-épület. N.-Szeben Vasút-utca 5. sz.

Mészáros Miklós

a magyar kir. szabad. osztálysorsjáték főárusítója

Budapest, VIII., József-körút 22—24.

ajánlja a m. kir. szab. osztálysorsjegyek főárusítójától való közvetlen beszerzését eredeti árakban:

$\frac{1}{8}$ 150 $\frac{1}{4}$ 3.— $\frac{1}{2}$ 6.— $\frac{1}{1}$ 12.— korona.

Megrendeléseket czélszerűségből postautalványon kérem

Huzás már május hó 22 és 23-án.

1131

Májerszky Barnabás

gépgyáros Nyiregyházán

készít sok évi tapasztalatok nyomán mint specialista

Viznyomásu olajsajtókat,

Olajmagzúzókat egyszerű s több hengerrel,

Olajmagpörkölőket gőz- és tűzfűtésre,

Olajfinomító gépeket s az olajgyártással kapcsolatos minden berendezést.

Eddigi kivétel 120 telep üzemben. 1093

THOMAS-SALAK

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya az összes kalászosok és kapások alá, valamint a rétekre. Hatása éppen oly gyors, de tartósabb, mint a szuperfoszfáté. Ezen kitűnő műtrágyát úgy a foszforsav, mint citromsavban oldhatóság és porfinomság szavatolása mellett pontosan és lelkiismeretesen szállítja.

Kalmár Vilmos BUDAPEST,
VI., Teréz-körút 3.

a Thomassalakgyárak, Berlin, vezérképviselője a magy. korona országainak területén. 1130

Óvakodjunk a hamisításoktól és csakis csillag

védjeggyel ellátott zsákokat vegyünk át.

Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

SZIVATTYUK MÉRLEGEK,

minden neme; házi, nyilvános, mezőgazdasági és ipari czélokra

Legjobb gummi- és kender-tömlők.

1128 Mindenféle csövek, csapok stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, Wien, I., Wallfischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6.

legújabb javított rendszerű 11 edes futósúlyú és hídmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérlegek. Betéti-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

Fehér Orpington tojás!

Angolországból behozott — fehér vagy sárga — eredeti tenyésztőrsz tojással darabonként 2 kor.

Magyar × Orpington darabonként 50 fill. Szétküldés a rendelések sorrendjében történik. — Gondos csomagolás önköltségen számítatik.

Rendeléseket elfogad: Maurer János, 1090. Kecskemét.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETESEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetései:

Állást keresők:

1. Okleveles gazdatiszt 12 évi gyakorlati munkával, aki a gazdasági üzemen minden ágában, különösen pedig az állattenyésztésben kiválóan jártas, megfelelő kezelőtiszt állást keres.

2. 36 éves nőtlen, jelenleg 1000 holdas gazdaságot önállóan kezelő, az algyógyi földmives iskolát jeles sikerrel végzett gazdatiszt, akinek 6 évi gyakorlata van és a gazdaság minden ágában jártas, nősülési okból azonnali belépésre megfelelő állást keres.

3. 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, alkalmas kezelőtiszt állást keres — Szükség esetén mindjárt betöltheti az állást.

4. Okleveles gazdatiszt, több évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, huzamosabb idő óta önálló kezelő, gazdatiszti állást keres.

5. Nagyobb gazdaságban több éven át, mint önálló kezelő működött, okleveles gazdatiszt, önálló kezelőtiszt állást keres.

6. Gazdatiszti állást keres azonnali belépésre 13 évi gazdasági gyakorlattal bíró, eddig nagyobb birtokokon önállóan működött gazdatiszt, kinek bizonyítványait betekintésre rendelkezésre bocsátja kívánatra a titkári hivatal.

7. Gazdatiszti állást keres 24 évi gyakorlattal bíró 43 éves családos egyén, aki jelenleg is egy 3000 holdas birtok kezelője.

A főszerkesztő álláskeresőket illető megkeresésekre készségesen ad előzetesen megszerzett tudakozódások alapján — jóvilágosítást, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatala (Kolozsvár, Petőfi-utca 7.)

Különfélék.

Sovány és hizott sertések legjobb értékesítésére ajánljuk Bauer B. Gyula cézégét Budapest, VIII. kerepesi-út 73., ki levélbeli megkeresésekre mindenkor díjtalanul szívesen válaszol. 1046.

Magasabb képzettségű gazdasági

főtiszt,

50 éves (2 helyen szerzett) gyakorlattal ajánlkozik

jószágmányzó-nak,

jószábigazgatónak,

esetleg: uradalmak üzemterveinek kidolgozását is elvállalja. Javadalmazást %-ban is elfogad.

Kaucióképes, munkabíró és jelenleg is állásban van.

Bővebb felvilágosítást komoly reflektánsnak: a szerkesztőség ad. 1043

Fajkutyák.

Ajánljuk kitűnő vizsla, kopó, vad-disznós és borzabeket, nyersen és idomítva; továbbá óriás szent-bernáthy, ujfundlandi, dögök, orosz agarak, skóciai juhaskutyák, magyar komodorok, uszkárok, törpe ebcskék és kitűnő patkányirtókat, angoramacskákat, óriás füles baglyokat, élő és kítőmött vadak, diszgalambok, madarak; fajba romfi, óriás lud, kacska, pulyka és tyúkjakok, méhek és felszerelések, állattenyésztési eszközök, állattápszer készítményeket, állatokat gondozásra, nevelésre és gyógykezelésre elfogadunk, cseréket és vételeket kötünk. Arjegyüket bérmentve küld: Diána-telep, Tar, Hevesmegye. 1078.

SAMSON JAKAB

férfi szabó üzlete Kolozsvár, Egyetem-utca 2.

Ajánlja újonnan be rendezett férfi szabó üzletét és a legújabb szövetekkel dúsan felszerelt raktárát. 1106

SIMONFFY ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntőjeje Kolozsvárt, Kultorda-u. 48.szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségszámítás bérmentve küldetik. 1038

BÉLHURUT

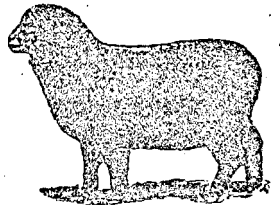
kitűnő gyógyszere a CORNIDES-féle „Fekete áfonya gyógyszer”. Kapható gyógyszerárakban; a hol nem kapható, oda 5 üveget 8 koronáért bérmentve küld 1056

Eladó

Gyönyörű falusi úri lakás

7 szoba és 2,5 hold szép gyümölcsös.

Bővebbet: Adorjani Károlynál Havad, u. p. Erdő-Szt-György Maros-Tordam. 1111.

16 métermázsa

paczka gyapju

jutányosan eladó.

Czím a kiadóban. (1002.)

B. Bak Lajos

Ő csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szalítója és az aranykoronás keresztbíró... tokosa...

műbútor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt. Alapított 1869-ben. 1039.

Birtokok eladók.

240 holdas birtok Dánoson, primissimo szántó, 10 szobás gyönyörű kastélyval 110.000 forintért. 325 Tata mellett 65.000 forintért. 660 Esztergom mellett, mind prima szántó, 600 hold 160.000 forintért. 609 Kis-Körös mellett, szántó, ára 72.000 forintért. 375 Zalamegyében, ebből 140 szántó, többi legelő, 30.000 forintért. 39 Dunaföldvár mellett, ebből 24 hold szőlő, többi szántó, 15 000 forintért. 518 Veszprémmegyében, ebből 188 szántó, 51 öntözhető rét, a többi legelő és erdő 60.000 forintért. 350 Pestmegyében, Tass mellett, ebből 250 szántó, többi kaszáló, kötött buzatermőföld, gyönyörű kastélyval és parkkal, ára 70.000 forint. 400 Rác-Almás mellett, mind prima szántó 85.000 forintért. 300 Szatmármegyében, mind szántó 40.000 forintért. 1150 Kassa mellett, melyből 765 szántó, többi erdő és legelő 225.000 forintért. 216 Hegyes-Halom mellett, valamennyi prima szántó 44.000 forintért. 240 Hatvan mellett, melyből 12 szőlő, 12 dohánycsemeté, többi szántó, gyönyörű kastélyval 65.000 forintért. 960. Abaujmegyében, melyből 720 szántó, a többi kétszer hasznáható rét 120.000 forintért. 156 Szatmármegye, valamennyi szántó 25.000 forintért. 321 Szilágymegye, melyből 280 szántó, 24.000 forintért. 91 Turócmege, mind szántó 14 ezer forintért. 450 Léva mellett, 370 prima szántó 30.000 forintért. 115 Nagy-Bánya mellett valamennyi prima szántó, gyönyörű belsőség, urilakkal 22.000 forintért. 140 Kolozsvár mellett, prima szántó, gyönyörű urilakkal 30.000 forintért. 164 Tisza-Földvár mellett, valamennyi prima szántó, 8 hold dohánycsemetével 46.000 forintért. 70 Dicső-Szt.-Márton közelében, gyönyörű belsőséggel 8500 forintért. 65 Monor mellett, prima szántó 16.000 forintért. 92 Bács-Almás, melyből termékes szőlő 46, a többi jó szántó 50.000 forintért. 220 Kolozsmegye, melyből 163 szántó, többi legelő 32.000 forintért. 312 Fülöpállás mellett, melyből 90 szántó, többi rét 42.000 forintért. 1000 Gyöngyös-Pata mellett, 500 hold szántó, többi legelő 140.000 forintért. 93 Déva mellett, valamennyi prima szántó, gyönyörű urilakkal, gazdasági épületekkel, élő- és holt felszereléssel, ritka alkalmi vétel 15.000 forintért sűrűsen eladó. 200 Balaton mellett, közvetlen, melyből 90 öntözhető rét, 9 szőlő, a többi primissimo szántó, haliszattal, 12 szobás kastélyval 140.000 forintért. 500 Szatmármegyében, valamennyi szántó 60.000 forintért. 201 Mezőhegyes mellett, tisztán öntözhető rét 90.000 forintért. 145 Kis-Körös mellett, melyből 40 szántó, 9 szőlő 15 ezer forintért. 520 Győr mellett, közvetlen, teljes humus 40 szántó, 38 rét, 12 belsőség 7 szobás kastélyval 110 ezer forintért. 300 Pestmegyében, Dabas mellett, prima szántó, szép kastélyval 100.000 forintért. 78 Tóvis mellett, prima szántó urilakkal 27.000 forintért. 270 Szilágymegyében, prima szántó, 22 hold belsőséggel 32.000 forintért. 163 Zalamegyében, 6 szobás urilakkal 27.000 forint. 110 Kézdivászló, prima szántó 16.000 forint többi tagban. 95 Nagyménfőcsanak, 5 szobás urilakkal, 16 helyen felszerelve 100.000 forint. 20 Balaton mellett, szántóval urilakkal.

kal 32.000 forintért. 130 Szikszó mellett, prima szántó urilakkal 25.000 forintért. 113 Pestmegye, melyből 50 nyolcéves szőlő, többi szántó 45.000 forintért. 60 Kerepes mellett, prima szántó urilakkal 25.000 forintért. 230 Lugos mellett, prima szántó 50.000 forintért. 70 Termesmege, mind szántó 11.000 frt. 350 Munkács mellett, kitűnő szántó, szép kastélyval és parkkal 100.000 forintért. 105 Komárom mellett, élő- és holt felszereléssel 32.000 forintért. 403 Pozsonymegyében, szántó, holdja 390 forint. 180 Kisujszállítás mellett, teljes humus eladó. 328 Szolnok mellett, legkitűnőbb buzatermőföld, valamennyi szántó, 20 hold dohánycsemetével, urilakkal, holdankint 410 forintért. 1060 Trencsénmegyében, 644 szántó, többi legelő, teljesen felszerelve 80.000 forintért. 321 Új-Szász mellett, 10 szabás kastélyval 70.000 forintért eladók. Csakis választékosan ellátott levelekre válaszolnak. Bővebbet Niemetz Gyula birtokok adásvételi irodája. Budapest, Rökk Szállás-utca 22. Konvertálások Magyarország bármely helyén fekvő földbirtokokra +70%-os törlesztés költségen 8 nap leforgása alatt eszközöltetik. 1138.

Magyar harci kanári tenyészde Debreczenben.

Madárkedvelők! Intézem szavaimat: Rendeljenek nálam kanári madarat! Harci eredetű kanári tenyészték. Bárna merem adni, mert hangjai szépek. Hangpróba természetben, aki egyszer ott volt. Soha nem feleli amit ottan hallott. Mert nincs olyan ének, nincsen olyan zene, mi a madárhanggal versenyezne mellette. Mindegyik madaram iskolázott hangu. Tiszán csevegő, mely kitaró dallamu Mindezeket nemcsak hirdetésben adom. Jótállást minderről magamra vállalom. Nem létezhet, hogy a vevő én nálam kár érje. Kérem a rendelvényeket az alábbi címre ÁGOSTON ISTVÁN kanári madár tenyésztő DEBRECEN Péterfia-utca 26. szám. Énekes kanárik drbja 7, 8, 10, 11, 12 frt, nőstények drbja 1 frt 50 kr. és 2 frt. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 1141.

A családi boldogságot csak úgy lehet megszerezni, ha a Biblia szerint élünk. -- A Biblia vagy a Szentírás versekben írva 9 K. 60 fillérért beszerezhető a Verses Szentírás kiadóhivatalában Egerben (Hevesmegye.) Ugyanaz kapható nagyobb kiadásban, egy kötetben, ára 10 k. 40 f. 1041

DUNKY FIVÉREK

— os. és kir. udvari —

Fényképészek,

Mátyás király-tér 10. Gr. Wass házában levő fényképészeti műtermőket megnagyobbítva újonnan építették és a kor minden igényeit kielégítőn fényesen berendezték s kéri a n. é. közhatalom további pártfogását. 1127.

Érdekes!

Valódi házi, kis üstön főzött 3 éves

● SZILVORIUM ●

litere: 1 kor. 60 fillér. 75% borból és 25% seprőből főzött 3 éves

SEPRŐPÁLINKA

litere: 1 kor. 80 fillér

árban

hához szállítva

kapható Kolozsvárt,

Györgyalvi-u. 16. sz.

alatt: Fried Izsák

háztulajdonosnál. 1144.

Jutányosan eladók:

— Százados —

marha-mérlegek,

1500 kg. hordképességű erős vaskorlással 2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles;

Szekér

hidmérlegek,

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló súlyllyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek:

őcska marhamázsaikat új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett. 1040

DÉNES MANÓ mérlegműszerész,
BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

Földbirtokosok,

gazdák és raktárvállalatok stb. figyelmébe. Ausztria-Magyarországon általánosan bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézet

ajánl igen csekély kölcsöndíj mellett 96 □mtr. és 48 □mtr. nagyságu telített

kazal ponyvákat,

mezei termékek és vasuti waggonok betakarásához, továbbá 12 □ mtr. nagyságu, behordáshoz alkalmas **szekrényponyvákat**, miáltal saját ponyvák költséges beszerzése megtakaríttatik. Ugyanzintén

zsákok is kölcsönöztetnek

igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanitt legolcsóbban szereshetők be új és használt

telített ponyvák,

valamint **szekérponyvák** 7 korona és 9 korona, varrás nélkül egy daraból szöve csinvat **ponyvák** 16 korona, továbbá új és használt

zsákok

minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás.

Elsőrendű lópokróczok.

Ocska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik.

NAGEL ADOLF

Budapest, V., Arany János-utca 12. sz. 1070

Telefon 35—92.

Sürgöny-czim: Nagel Adolf, Budapest.

DR. WÄGNER ÉS TÁRSAI

egyesült gyárak, mint betéti társaság.

Budapest, IX. Tinódy-u. 3.

Bécs XVIII.

Ajánlják fölülmulhatatlan

BORSZIVATTYUIKAT,

szabadal. „UNICUM“ phylloxera fecskendőiket

és az összes 1020

PINGZEFELSZERELÉSI CZIKKEKET,

legolcsóbb árak mellett, a legmegbízhatóbb kivitelben.

Első bpesti stanniol és fémkupakgyár

házánkban új iparág.

Jégyártó- és hűtőgépek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

„Austria-Hungaria“ költőgépek.

Próbára teljesen díjtalanul 5 hétre elküldöm.

Lengyeltői uradalom, Szent-Györgyi kerület, Somogy megye.

P.-Szt.-György, 1903. márcz. 15-én.

Tekintetes G. Mücke urnak, Wien.

Van szerencsém örömmel tudatni, hogy a febr. 17-én Ön által szállított 100 tojásra berendezett keltetőgép kifogástalan jó működésével és megbízható önműködő hőszabályozásával teljesen kielégített s így a gépet megtartom.

A gépbe rakott 112 drb tyuktojásból kikelt összesen 89 drb. életerős csirke, melyek legnagyobb része már a keltetés 20-ik napján sereggestül hagyták el a tojáshéjakat, a mi ugy nekünk, mint a kíváncsiságból hozzám sereglett vendégeknek, meglepő örömeinkre szolgált.

A keltetés 22. napja alatt a gép csak 14 kg. petroliumot fogyasztott.

Paulinyi János s k.

MÜCKE G., WIEN, XIV/I. Wimberggasse 13.

urad. intéző.

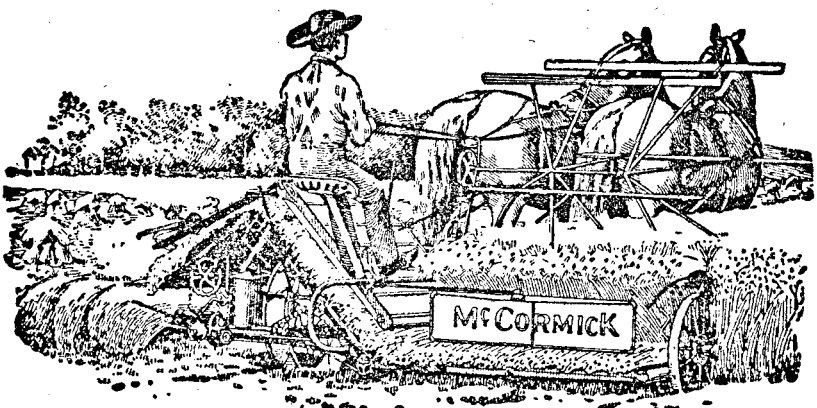
1136

Mc. Cormick Harvesting Machine Company

(Chicagoí aratógépgyár.)

KNECHT J. E., igazgató.

BUDAPEST, V., Váci-út 30.

Gyártmányok: Kéveköltőgép, „DAISY“ marokrakó aratógép, fűkaszalógép, szénagyűjtő gereblye és „MANILA“ kéveköltőfonal gyártmányai.

Évi gyártmány 362.000 gép.

Katalogusok ingyen és bérmentve.

Vezérképviselő: HIRSCHFELD KÁROLY Kolozsvárt.

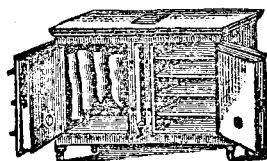
1097

Alapított 1873.

Alapított 1873

Ajánlom szabadalmazott 1133

Jéghűtőimemet,

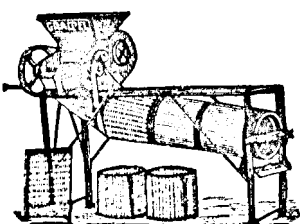
melyek igen takarékos, éghőmedenczével vannak felszerelve. Hentes üzletek, tej-elárusítók és privát házaknak igen alkalmas. Raktáron áll 20 krtól 400 koronáig.

— Árjegyzék bérmentve. —

Seemann J. Lakatos, tizedes-mérleg, fuvó és hűtő készítő Kolozsvárt, nagymalom-u. 20.

Vászon

és sífonnemű! A nagyvevő község csakis a különböző helyekről beérkezett minták czélszerű összehasonlítása után bírálhatja meg a legbiztosabban, hogy hol és mily előnyös árak mellett szeresheti be az árukat. Ennek szemellett tartásával továbbá szolid üzletelveim és előnyös összeköttetésem alapján az ország összes konkurenczával a versenyt felvetsem. Mindezeknek a legalaposabb bebizonyítására hajlandó vagyok dús raktáromból bárkinek tervszerű árjegyzéket, valamint gyolcs, sífon és vászon mintákat, ingyen és bérmentve beküldeni, (a minták megtarthatók). A meg nem felelő árukért a kifizetett összeget 14 napon belül minden levonás nélkül visszaadom, vagy visszaküldöm. Hoffmann Géza, Lengyeltői. Somogyvárm. 1142

1066. II.

GRAEPEL HUGÓ gépgyáros

V., Váci-út 40-46. BUDAPEST.

Ajánl: malomberendezéseket, vízi kerekeket, turbinákat, olajmalmokat, köles- és árpagyöngy gyári berendezéseket.

Gabonatisztítókat, konkolyválasztó gépeket minden célra.

